

PAULO TỸ CARTA HAN: ROMA TÁ KE AG MỸ CARTA

¹ Paulo tỹ rá vễ. Isỹ cidade tỹ Roma tá ke ag mỹ rán ken hã vễ.

Tỹ sóg Jesus Cristo camarada nĩ, kỹ tóg inh fêg, isỹ tỹ apóstolo nĩ jé. Hã jé tóg inh jé prêr. Kỹ tóg inh kuprêg gé, isỹ vễnh kar mỹ vễnh vĩ sér kãmén jé, Topê tỹ êg mỹ vễnh vĩ jênê ja ên ti. ² Topê vỹ vãsỹ ã vĩ tó tĩ ag mỹ: “ha inh kósin kãme tó,” he ja nĩgtĩ, kỹ ag tóg ti kãme rán ja nĩgtĩ gé, ag tỹ Topê vĩ rán kỹ. ³ Topê kósin ên tó ja ag tóg nĩgtĩ, êg Senhor tỹ Jesus Cristo ti. Tỹ tóg vãsỹ pã'i mág tỹ Davi kósin nĩ, Jesus ti. Ti jóg'jóg ve hã vễ, Davi ti. ⁴ Ti tỹ tỹ Davi kósin nĩn kỹ tóg tỹ êprã ke nĩ, Davi ri ke, hã ra tóg tỹ Topê kósin nĩ gé, hã kỹ tóg ã ter kar kỹ rĩr mãn ja nĩ. Topê tỹ ti rĩn mãn to êg tóg ti tỹ tỹ Topê kósin nĩn ki kanhró nỹtĩ. Topê vỹ ti tỹ ùn mág han mũ gé sir, êg Senhor tỹ Jesus tỹ.

⁵ Topê hã ne isar han', Jesus tigrĩn. Ti hã ne inh fêg', isỹ tỹ apóstolo nĩn jé, isỹ fóg ag kar mỹ ti kãmén jé, kanhgág ag mỹ ke gé, ag tỹ ti ki ge jé, ti vĩ kri fi jé, ti vĩ kri nĩm jé, ti jiji mẽ kỹ. ⁶ Û tỹ inh vĩ mẽg mũ vỹ tỹ ãjag nỹtĩ gé.

Topê vỹ ãjag kuprêg, hã kỹ ãjag vỹ tỹ Jesus Cristo tũ nỹtĩ. ⁷ Kỹ sóg ãjag mỹ vễnh rá jênêg mũ, Topê tỹ ãjag to há nĩn kỹ. Cidade tỹ Roma tá ãjag tóg nỹtĩ. Topê ne ãjag kuprêg', hã kỹ ãjag vỹ tỹ ti tũ nỹtĩ. Hã kỹ sóg êg jóg tỹ Topê mỹ: “ag tar han nĩ, ag mỹ

věnh jykre kusa nĩm nĩ,” he tĩ, Topě mĩ, ěg Senhor tỹ Jesus Cristo mĩ ke gé.

Paulo tỹ Roma tá ke ag ve sór

⁸ Ha mē, věnh kar vỹ ājag tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ tag mē huri, kỹ sóg ājag to Topě mĩ vĩ há han tĩ, Jesus Cristo tigrĩn. Ti hã mré sóg vēmén tĩ. ⁹ Ti hã mĩ sóg rãnrãj tĩ, to krónh ke vãnh sóg nĩgtĩ, hã kỹ sóg ti kósin to vēme sér ěn tó tĩ. Ti hã mré sóg ājag jagfỹ vĩ tĩ gé, kỹ tóg ki kanhró nĩ. Kurã kar ki sóg ājag kãmén tĩgtĩ, ti mỹ. ¹⁰ Isỹ ti mré vēmén kỹ sóg ājag tó tĩ. Ti mỹ sóg sỹ kejěn ājag ve sór mũ tó tĩ. Ti tỹ kejěn sỹ ājag venh ke to há nĩn kỹ tóg inh mỹ: hej, henh ke mũ. ¹¹ Ājag ve sór tãvĩ inh nĩgtĩ, sỹ ājag mỹ Topě kuprĩg tỹ inh kanhrãn ja ěn kãmén jé, ājag tỹ inh vĩ jēměn kỹ tar nỹtĩ jé. ¹² Kỹ ěg tóg jagně tar han ke mũ sir, ěg tỹ jagně jykre ven kỹ, ājag tỹ isỹ Jesus ki rã kỹ nĩ ven kỹ, isỹ ājag tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ven kỹ ke gé.

¹³ Inh kanhkã', inh mỹ tóg ājag tỹ tag ki kanhró nỹtĩnh há tĩ, ha mē: ājag venh tĩg ke to inh jykrén tỹ hěn ri ke han huri, hã ra tóg inh mỹ ki króm ja tũ nĩ ver. Isỹ ājag mỹ Topě vĩ kãmén sór vě, Roma ki ke ũ ag mỹ ke gé, ag kãmĩ ũ tỹ Topě ki ge jé. Fóg kar mỹ sóg ke tĩ, kỹ tóg inh mỹ sér tĩnh mũ, sỹ Roma tá tónh ke mũn kỹ ke gé. ¹⁴ Fóg tỹ Grego ag mỹ sóg Topě vĩ tó tĩ, fóg kar ag mỹ ke gé, kanhgág ag mỹ ke gé, ũ tỹ něn ũ ki kanhró ag mỹ, ũ tỹ něn ũ ki kagtĩg ag mỹ ke gé. Topě vỹ inh mỹ: “ha ag mỹ tó,” he ja nĩgtĩ. ¹⁵ Hã kỹ sóg Roma tá ti tó sór mũ gé, Topě vĩ sér ěn ti.

Topě jykre tar

¹⁶ Inh pi(jé) Topě vī sér tag to mǝ'äg sór mũ'. Topě hã ne tag to ěg kren han tí', ěg tý kri fin kǝ. Topě jykre tar hã vĕ. Judeu ag kren han sór tóg mũ, kar kǝ fóg kar ag ke gé, kanhgág ag ke gé. ¹⁷ Tag hã ki ěg tóg Topě jykre ki kanhró nýtĩnh mũ, Topě vī sér hã ki. ěg tý ti ki rã hã kǝ ěg tóg ti mǝ kuryj nýtĩ. Hã kǝ tag tóg rán kǝ nĩ, ha mĕ: “ěg tý Topě ki rã hã tugnĩn ěg tóg ti mǝ kuryj nýtĩnh ke mũ, kǝ ěg rĩnrĩr mãn ke mũ,” he ja tóg nĩ, Topě vī rán ki.

Ěprã ke ag jykre pãno

¹⁸ Hã ra Topě tóg jũ nĩ gé, kanhkã tá. Ũ tý ti ki ěkrég tũ ag to tóg jũ mũ. Topě vỹ ag mǝ tý nén ũ tũ nĩ, hã kǝ ag tóg vĕnh jykre kuryj han sór tũ nĩgtĩ. Vĕnh vĩ há tý ag tóg tũg' he sór tí gé, vĕnh jykre kóreg han sór kǝ. ¹⁹ Topě jykre há nýtĩn hã ki kanhró ag tóg nýtĩ vĕ, ag tý ki kanhrãn sór kǝ. Topě vỹ ěg kar mǝ tag ven tí. ²⁰ Ěg pi(jé) Topě végtĩ'. Hã ra tóg nén ũ kar han, ěg tý nén végtĩ mũ kar. Ěn vigve kǝ ěg tóg ti jykre mág nĩ ěn ki kanhró nĩ sir. “Ũ tý tag han mũ vỹ tý ũn mág nĩ,” he jé ěg tóg ke mũ. “Ěn jykre vỹ tar nĩ, ěn hỹn tóg tũ' henh ke tũ nĩ,” he jé ěg tóg ke mũ, ěg tý Topě tý nén han ja vigve kǝ. Hã ra ag tóg ki kanhrãn jãvãnh nýtĩ, hã kǝ Topě tóg ag to jũnh ke mũ, hã ra ag tý ne tónh ke tóg tũ tĩnh mũ. ²¹ Ti tý tý Topě nĩn ki kanhró ag tóg nýtĩ vĕ, hã ra ag tóg ti to: “Topě vĕ,” he tũ nĩgtĩ. Ti tý tý ũn mág nĩ tag to sór tũ ag tóg nĩgtĩ. Ti mǝ ag: “inh mǝ tóg há tí,” he ja tũ nĩgtĩ gé, ti tý ag ki rĩr há han mũ ra. Hã kǝ ag tóg ag tý krĩ há ra ki kagtĩg nýtĩ sir, ag krĩ há tóg tũ' he ja nĩgtĩ sir. Nén ũ há to jykrén mũ ki kagtĩg ag nýtĩ ha. ²² “Ki kanhró mág inh nĩ,” he ag tóg tí, hã ra ag tóg

krĩ vĕnhmỹ nỹtĩ ha. ²³ Kĩ ag tóg Topĕ pĕ tag jĕgja kã, ũn ter vãnh tag jĕgja kã ag tóg sir ĕprã ke kãggrã fĕg mũ sir, ĕprã ke ag kãgter tĩn ra. Sĕsĩ kãggrã vin ag ke gé, bicho tỹ fa tỹ 4 ag kãggrã ke gé, pỹn kãggrã ke gé. Tag vỹ ag mỹ tỹ topĕ nỹtĩ sir.

²⁴ Hã kỹ Topĕ tóg ag tovãnh mũ sir. Ag tỹ ãjag tỹ nĕn to ĕn mũ ĕn han sór nỹtĩn kỹ tóg ag tovãnh mũ, ag tỹ han jé. Jagnĕ kavĕnh ag tóg mũ sir. ²⁵ Topĕ vĩ há kri fi vãnh ra ag tóg vĕnh ó há kri nĩm tĩ. Ag tỹ ũ tỹ nĕn ũ kar han ja ĕn to: “Topĕ vĕ,” hĕnh ke vĕ vĕ, há ra ag tóg ti tỹ nĕn han ja to: “Topĕ vĕ,” he sór mũ, ón kỹ. Ũ tỹ nĕn ũ kar han mũ há ne ã pir mỹ tỹ ũn mág nĩ', ti há mỹ ĕg tóg vĩ há han ke mũ'. To krónh ke vãnh ĕg nỹtĩ. Amém.

²⁶ Ag tỹ Topĕ tỹ nĕn han ja to: “Topĕ vĕ,” hĕn kỹ Topĕ tóg ag togvãnh gé, ag tỹ ãjag tỹ nĕn to ĕn mũ ĕn han jé, ĕg kavĕnh tĩ ĕn ti. Ag prũ fag tỹ ag mré nỹ tũg kỹ fag tóg jag(nĕ) há mré ti vĕnhmỹ han mũ sir, mỹr, ha mĕ. ²⁷ Kỹ fag mén ag tóg ãjag prũ fag mré nỹ tovãnh kỹ jagnĕ to ĕn mũ gé sir. Jagnĕ to ĕn kỹ ag tóg jagnĕ mré nỹ kỹ ti kórég han mũ gé sir, jagnĕ kavĕnh kỹ. Hã kỹ ag tóg ag tỹ Topĕ tovãnh to jagãgtar nỹtĩnh mũ. Ti tỹ ag vóg kónãn há vĕ.

²⁸ Ve ra ha. Topĕ ki ĕkrĕn jãvãnh ag tóg nỹtĩ, ti to é he kỹ. Hã kỹ Topĕ tóg ag togvãnh ja nĩgtĩ gé sir, vĕnh kato, ag tỹ vĕnh jykre pãno han sór kỹ. “Ha han, ge kỹ sir,” he ja tóg nĩgtĩ. ²⁹ Vĕnh jykre pãno tỹ ag fór nỹtĩ ha, ti kórég tãvĩ tỹ. Nĕn kar to ĕn (ka)mĕ ag nỹtĩ. Vĕnh jykre kuryj han vãnh ag nỹtĩ. Jagnĕ tũ to ĕn (ka)mĕ ag nỹtĩ. Jagnĕ kãgtĕn ag tóg tĩ gé. Jagnĕ vĩ kafãn ag tóg tĩ gé. Jagnĕ mỹ un'ón ag tóg tĩ gé. Jagnĕ krĩn kónãn ag tóg tĩ gé. Jagnĕ to vĩ kónãn

ag tóg tĩ gé. ³⁰ Jagně to un'ón ag tóg tĩ gé. Topě kato tẽ mág ag tóg nýtĩ. Jagně vóg kónãn ag tóg tĩ. “Ag kãfór vỹ tỹ inh nĩ,” he ag tóg tĩ, kỹ ag tóg veso nén ũ há tó tĩ, ón kỹ. “Inh hỹn vẽnh jykre pãno tỹ ne han mũ, ũri?” he ag tóg tĩ, kurã kar ki. Ājag mỹnh fag vĩ han vãnh ag tóg nýtĩ gé, ājag panh ag vĩ ti. ³¹ Krĩ tũ ag nýtĩ. Ón kỹ ag tóg jagně mré nén kar to jykrén tĩ, ājag tỹ ki króm ke tũ (hã) ra. Jagně mré há nýtĩ ki kagtĩg ag nýtĩ, kỹ ag tóg jagně jagãgtãn ki kagtĩg nýtĩ gé. ³² Topě vỹ ũ tỹ tag han mũ to: “kãgter jé ag tóg ke mũ,” he ja nĩgtĩ. Ag tỹ tag ki kanhró nýtĩ ra ag tóg han mũ sir, kỹ ag tóg ũ tỹ tag han mũ to há nýtĩ gé, mỹr, ha mẽ.

2

Topě tỹ vẽnh jykre pãno to jũ

¹ Fóg mré kanhgág ag vỹ vẽnh jykre kórég tag hyn han kãn tĩ, kỹ ag tóg Judeu ag mỹ kórég nýtĩ. Hã ra Judeu ag vỹ ti kórég han tĩ gé, ag tỹ ón kỹ ag to vĩ mũ ra. “Kórég ag nýtĩ,” he ag tóg tĩ, hã ra ag tóg fóg jykre kórég ên han tĩ gé, kanhgág jykre kórég ti ke gé. Hã kỹ ag tóg ājag jykre tugnĩn ti kórég venh ke mũ gé. ² Topě vỹ ũ tỹ tag han mũ vóg kónãn ke mũ, ti jykre kuryj nĩn kỹ, Topě ti. Ti tỹ ke há vẽ. ³ Ũn jykre kórég ag tóg ag mỹ kórég nýtĩ, Judeu ag mỹ, hã ra ag tóg hã han tĩ gé. Kỹ ag hỹn hẽ ri kenh mũ, Topě tỹ ag vóg kónãn tũ nĩ jé? Ag vóg kónãn jé tóg ke mũ, ha vemnĩ. ⁴ Ver tóg ěg to há nĩ, ver tóg ěg to fen nĩnh mũ, ver tóg jũ vãnh nĩ, Topě ti. Ti tỹ ěg tỹ ěg jykre kórég tovãnh ve sór vẽ, hã kỹ tóg ver ěg to há tãvĩ nĩ. Hã ra tóg ag mỹ tỹ nén ũ tũ nĩ ve nĩ, Topě tỹ ěg to fen nĩnh ke mũ ti. ⁵ Kutu ag nýtĩ, vẽnh jykre

pãno tovãnh jãvãnh ag nýtĩ, hã kÿ Topẽ tÿ ag to jũ tóg koměr hã mág rã nĩ. Kejẽn tóg Topẽ tÿ vẽnĥ kar jykre venĥ ke kurã pétẽm ke mũ sir. Kÿ ag tóg venĥ ke mũ, Topẽ tÿ ag vóg kónãn ke ti, kÿ vẽnĥ kar vÿ ti jykre kuryj venĥ ke mũ, ti tÿ ěg mÿ ki hã tó mũ ti. ⁶ Ti hã ne ěg mÿ nĩm ke mũ', ěg tÿ nén hyn han ja ěn kaja ti. ⁷ Ěn kã tóg ěg mÿ ěg rĩr krÿg ja tũ ven ke mũ, ùn jykre kuryj ag mÿ. Ěg tÿ ti jykre há to tar nýtĩn kÿ tóg ěg mÿ ěg rĩr krÿg ja tũ ven ke mũ, ěg tÿ tá tÿ ùn mág nýtĩ sór kÿ, ěg tÿ Topẽ hã tÿ ěg mÿ vĩ há han ke ve sór kÿ, ěg tÿ ěg rĩr krÿg ja tũ ve sór kÿ. Kÿ tóg ěg mÿ ven ke mũ. ⁸ Hã ra tóg ù vóg kónãn ke mũ gé. Û tóg ãjag tÿ nén han sór mũ ěn hã han tĩ. Vẽnĥ vĩ há kri fi vãnh ag nýtĩ, ag tÿ vẽnĥ jykre pãno hyn han sór kÿ. Hã kÿ tóg ag vóg kónãn ke mũ. ⁹ Û tÿ vẽnĥ jykre pãno han mũ kar vÿ kanẽ junjur ke mũ, jagtar jagy hyn han kÿ. Ag tÿ tÿ Judeu nýtĩ ra ag tóg jagãgtar ke mũ, kar kÿ fóg kar ag ke gé, kanhgág ag ke gé. ¹⁰ Û tÿ vẽnĥ jykre kuryj han mũ tÿ tóg ùn mág hyn han ke mũ hã ra, to tóg vĩ há han ke mũ, ěg mÿ tóg vẽnĥ jykre kusa nĩm ke mũ, ěg tÿ tÿ Judeu nýtĩ ra, kar kÿ fóg ag mÿ ke gé, kanhgág ag mÿ ke gé.

¹¹ Ha vé, Topẽ mÿ ti tÿ nén ù tũ nĩ, Judeu ag, fóg ag, kanhgág ag. Ti mÿ ěg tóg tÿ ùn pir nýtĩ. ¹² Û ag tóg Topẽ vĩ mẽ ja tũ nýtĩ. Kÿ ag tóg ti kórég kar hyn han mũ sir. Kÿ ag tóg nũgme ki vár ke mũ sir, inferno ki, ag jykre kórég to. Ag jãvo Judeu ag vÿ Topẽ vĩ mẽ ja nĩgtĩ. Hã ra ag tóg ti kórég han tĩ gé. Kÿ Topẽ tóg ag vóg kónãn ke mũ gé sir. “Isÿ ãjag mÿ nén tó ja ěn han ja tũ ãjag nýtĩ,” he jé tóg ke mũ. ¹³ Ha vé, ěg tÿ Topẽ vĩ mẽg mũ ra han tũ nĩn kÿ ěg Topẽ mÿ há tũ nýtĩ. Ěg tÿ ti vĩ ki króm kÿ ěg tóg ti

mỹ kuryj nýtĩ. ¹⁴ Fóg ag mré kanhgág ag vỹ Topě vĩ mẽ ja tũ nĩ ver, ù tỹ Judeu jykre han tũ kar ag. Ge ra vènh jykre há tóg ag mỹ sér tĩ, ag tỹ Topě vĩ mẽ ja tũ (hã) ra. Kỹ ag tỹ vènh jykre há han sór mũ tag vỹ ag mỹ ag tỹ ki króm han jafã nĩ. ¹⁵ Topě tỹ nén tó ja ãn vỹ ag kãkã nĩ, hã kỹ ag tóg han sór mũ, ag tỹ mẽ ja tũ ra. Hã kỹ tóg ag mỹ sér tĩ, ag tỹ nén ù há han kỹ. Jãvo tóg ag mỹ e tĩ, ag tỹ ti kórég han kỹ. Ag tỹ Topě vĩ mẽ ja tũ ra ag tóg vènh jykre há ki kanhró nýtĩ. ¹⁶ Kejẽn Topě tóg Jesus Cristo mỹ: “ag jykre ve kãn nĩ,” henh ke mũ, ti kurã ãn kã. Kỹ vènh kar jykre vỹ vènh ven ke mũ, ag jykre kórég mré hã, ag tỹ vènh kar vatánh tá nén han ja ti. Tag hã tó sóg tĩ, sỹ vènh kar mỹ ti vĩ sér kãmén kỹ.

Judeu ag tỹ Topě vĩ mranh ja

¹⁷ Ha vé, Judeu ag mỹ tóg sér tĩ, ag tỹ tỹ Judeu nýtĩn kỹ. “Topě ne ãg jyvẽn ja nĩgtĩ’, kỹ ãg nũgme ki vár ke tũ nĩ,” he ag tóg tĩ. “Topě to ãg há nýtĩ,” he ag tóg tĩ gé. ¹⁸ Ti tỹ ãg ki nén ve sór mũ ki kanhró ag tóg nýtĩ. Ti vĩ ki tóg rán kỹ nĩ, hã kỹ ag tóg ãn ve kỹ vènh jykre kuryj ki kanhró nýtĩ. ¹⁹ “Ki kanhró ãg nýtĩ,” he ag tóg tĩ, hã kỹ ag tóg ù tỹ ki kagtĩg ag mỹ tó tĩ, Judeu ag, ag tỹ ag mỹ ùn kyvó ag ri ke nýtĩn kỹ. Kutu mũ ag tóg mũgtĩ, kỹ ag tóg ag mỹ jẽngrẽ han sór tĩ, ag mỹ Topě vĩ tó kỹ. ²⁰ ù tỹ ki kagtĩg ag kanhrãn ag tóg tĩ, gĩr ag ke gé. “Topě vĩ vỹ há nĩ, vènh jykre há vè, ki hã tóg tó tĩ, hã to ãg Topě ki kanhrãn tĩ,” he ag tóg tĩ. ²¹ Õn kỹ ag tóg ù ag kanhrãn tĩ, ãjag tỹ ki kagtĩg nýtĩ (hã) ra. ù mỹ ag tóg: “nén ù péju(g) tũg nĩ,” he tĩ. Hã ra ag tóg ù tũ péju(g) tĩ. ²² Õn kỹ ag tóg: “ã prũ tũ fi mré nỹ tũg nĩ, ã mén tũ mré nỹ tũg

nĩ gé,” he tĩ. Hã ra ag tóg fag mré n̄gn̄ tĩ. Ón k̄y ag tóg v̄nh k̄aggrá t̄y top̄e to: “Top̄e pi(jé),” he tĩ. Hã ra ag tóg v̄nh k̄aggrá ag jo ĩn kr̄em ag tũ péju(g) tĩ. ²³ “Top̄e v̄y ěg jyv̄n ja n̄gtĩ,” he ag tóg tĩ. Hã ra ag tóg ti v̄i mranh tĩ. Top̄e kav̄nh ag tóg tĩ. ²⁴ Hã k̄y tag tóg rán k̄y nĩ, Judeu ag to, Top̄e v̄i rán ki, ha m̄e: “ãjag jykre kórég ve k̄y fóg ag mré kanhgág ag v̄y Top̄e jykre to: kórég ti h̄yn nĩ,” he tĩ,” he ja tóg n̄gtĩ, Judeu ag to, Top̄e v̄i rán ki.

²⁵ Há ti nĩ, ěg t̄y t̄y Judeu n̄tĩ ti, ěg t̄y Top̄e v̄i ki króm k̄y. ěg t̄y hã ra ti v̄i mranh k̄y tóg ěg m̄y n̄n ũ há han ke tũ nĩ, ěg t̄y t̄y Judeu n̄tĩ ra. Fóg ri ke v̄y t̄y ěg n̄tĩ, kanhgág ri ke, ěg t̄y ti v̄i mranh k̄y. ²⁶ Kej̄en fóg ũ tóg sir Top̄e v̄i ki króm mũ sir, kanhgág ũ h̄en ri ke mũn. K̄y tóg Top̄e m̄y t̄y Judeu ri ke nĩ sir, ti t̄y Top̄e v̄i ki króm to. ²⁷ Hã k̄y fóg ag mré kanhgág ag v̄y Judeu ag jykre kórég tónh ke mũ, ha vemnĩ, ag t̄y Top̄e v̄i ki króm k̄y. Top̄e v̄i mranh ag tóg tĩ, ag t̄y t̄y Judeu n̄tĩ ra, ag t̄y Top̄e v̄i rá vég n̄tĩ ra. Hã tó jé ag tóg ke mũ, fóg ag, kanhgág ag ke gé. ²⁸⁻²⁹ Ón k̄y ag tóg t̄y Judeu n̄tĩ, ag pi(jé) t̄y Top̄e tũ p̄e n̄tĩ'. Ón k̄y ag gré junun fár v̄y kym k̄y nĩ, Top̄e t̄y ag m̄y: “kym ra,” he ja n̄n k̄y. K̄y ag tóg tag tugn̄n jagn̄e m̄y: “Top̄e tũ v̄y t̄y ěg n̄tĩ,” he tĩ. Hã ra ag pi(jé) tag tugr̄in t̄y Top̄e tũ n̄tĩ'. Top̄e tũ ag v̄y ãjag fe t̄y ti ki rã tĩ, k̄y ag jykre hã ne kym k̄y nĩ ri ke nĩ'. Ag t̄y v̄nh jykre kórég tov̄anh to ken hã v̄e. Top̄e kupr̄ig ne ěg jykre há han tĩ', k̄y Top̄e tóg ěg m̄y v̄i há han tĩ gé sir, ěg jykre há n̄t̄in k̄y. Ti pi(jé) ěprã ke ri ke ón k̄y v̄i há han tĩ', ti ki ge k̄y n̄tĩ ag m̄y. ěg hã v̄y t̄y Top̄e tũ p̄e n̄tĩ'.

3

¹ Kĩ Judeu ag hỹn inh mỹ: “kỹn mỹ há tũ nĩ, ẽg tỹ tỹ Judeu ag krẽ nỹtĩn kỹ?” he sór mũ. “Èg gré junun fár kym kỹ nĩn kỹn mỹ tỹ nén ù tũ nĩ?” he sór ag hỹn mũ. ² Vó, há tãvĩ ti nĩ gé. Èg hã mỹ tóg ã vĩ ti tó ja nĩgtĩ, Topẽ ti, ẽg tỹ tỹ Judeu krẽ nỹtĩn kỹ. ³ Èg kãmĩ ù tóg ti vĩ kri fig tũ nĩgtĩ. Hã ra Topẽ pi(jé) ag tugrĩn ã tỹ nén tó ja ẽn han ke tũ nĩ', ag tỹ ti vĩ ki króm tũ ra tóg ã vĩ ki króm tĩ, Topẽ ti, ag jãvo. ⁴ Ti tỹ ẽg mỹ tó ja ẽn han ti tĩ, ón vãnħ ti nĩgtĩ. Èprã ke ag ne un'ón tĩ', hã ra tóg ón ke tũ pẽ nĩ, Topẽ ti. Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, Topẽ vĩ rán ki, hã vỹ: “vẽnħ kar vỹ venħ ke mũ, ã tỹ ã vĩ han tĩ ti,” he mũ. “Û tỹ ã jykre tugnỹm kỹ tóg venħ ke mũ sir, ã tỹ ki hã tó tĩ ti,” he ja tóg nĩ, Topẽ to, Topẽ vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki. Hã ra tóg ge nĩ.

⁵ Kĩ Judeu ag hỹn ón kỹ inh mỹ: “kỹn hỹn há nĩ, ẽg jykre pãno ti,” he sór mũ. “Vẽnħ kar vỹ ẽg jykre pãno ve kỹ Topẽ jykre kuryj nĩ ki kanhró nỹtĩ, ti tỹ ẽg jãvo vẽnħ jykre pãno to há tũ nĩn kỹ. Hã kỹ ẽg jykre pãno tag vỹ tỹ nén ù há nĩ. Hã ra tóg to ẽg vóg kónãn sór mũ, ẽg jykre pãno to, ti tỹ tỹ nén ù há nĩ ra. Tag tugnĩn tóg jykre pãno nĩ ve nĩ, Topẽ ti,” he sór ag hỹn mũ, Judeu ù ag. Èprã ke ag vỹ ón kỹ vĩ tỹ ge han tĩ. ⁶ Hã ra tóg há tũ nĩ, ag vĩ tag ti. Topẽ jykre hã ne kuryj nĩ'. Ti jykre há nĩn kỹ tóg ẽprã ke jykre to: “há tũ ti nĩ,” henħ ke mũ. Jykre kuryj ti nĩ inhhã.

⁷ Hã ra Judeu ù ag tóg ón kỹ: “vẽnħmỹ ẽg ki króm kỹ nỹtĩ vẽ,” he tĩ gé. “Èg ón tugrĩn Topẽ tỹ tỹ ùn mág nĩ tag vỹ vẽnħ ven mũ, ti ón vãnħ vỹ vẽnħ ven mũ ẽg jãvo. Há ti nĩ, tag ti. Hã kỹ ti tỹ ẽg ón mũ tag to: “inh vĩ mranħ ja ãjag tóg nĩgtĩ,” hen kỹ tóg vẽnħmỹn kỹ

tó mũ, Topê ti,” he ag tóg tĩ, ón kỹ. ⁸“Ti kórég han jé ãg tóg ke mũ, Topê tỹ ãg jykre kórég tỹ nén ù há han jé,” he ag tóg tĩ, ón kỹ. Kỹ ag tóg iso ón kỹ: “tag tó ti tĩ, Paulo ti,” he tĩ gé. Û tỹ tag tó mũ ag vóg kónãn jé tóg ke mũ, Topê ti, ag ón mũ tag to, ti jykre kuryj nĩn kỹ, ha vemñĩ.

Ëg kar tỹ Topê vĩ mranh kãn

⁹ Kỹ isỹ Judeu ag to ne tó nẽ? Ëg mỹ fóg ag kãfór nỹtĩ, ãg tỹ tỹ Judeu nỹtĩn kỹ? Vó, ag kãfór tũ ãg nỹtĩ. Topê vĩ mranh kãn ãg mỹr, Judeu, fóg, kanhgág, ãg kar mỹr. Tag tó inh huri. Hã ra tóg ge nĩ. ¹⁰ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ gé, ha mẽ: “ũn jykre kuryj vĩ tũ tĩ, ùn jykre kuryj venh ke tũ pẽ ãg nĩgtĩ. ¹¹ Vẽnh jykre há han ki kagtĩg kar ãg nỹtĩ, ù tỹ Topê jykre han sór mũ vĩ tũ tĩ. ¹² Ëg kar vĩ Topê japry, Topê jamĩn tovãnh kãn kỹ nỹtĩ. Jykre kórég kar ãg nỹtĩ. Vẽnh jykre kuryj han vãn ãg nỹtĩ. Ûn jykre há venh ke tũ pẽ ãg nĩ. ¹³ Un'ón (ka)mẽ kar ãg nỹtĩ, jagnẽ to. Ëg tỹ vëser to nón kỹ vëser ger tóg kãkutẽ tĩ. Ëg ón vĩ vëser ger tag ri ke nĩ. Jagnẽ mỹ ãg tóg un'ón tĩ gé. Ëg vĩ jũ tỹ ãg tóg jagnẽ kãgtén ri ke han tĩ gé, kỹ tóg pỹn veneno ri ke nĩ, ãg vĩ jũ ti. ¹⁴ Vẽnh vĩ jũ tỹ ãg fór nỹtĩ, kỹ ãg tóg vãn kar mỹ vĩ kónãn tĩ. ¹⁵ Jagnẽ kãgtén (ka)mẽ ãg nỹtĩ, tag hã tóg ãg mỹ sér tĩ. ¹⁶ Ëg tỹ hãn mũ mũ kỹ ãg tóg nén ù kar kókég tĩ, hã kỹ ãg mré ke fag vĩ jagtar nỹtĩ, ãg to. ¹⁷ Ëg pi(jé) vãn jykre kusa ve sór tĩ'. ¹⁸ Topê kamẽg sór vãn ãg nỹtĩ,” he ja tóg nĩgtĩ, Topê vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki. Hã ra tóg ge nĩ.

¹⁹ Hã ra ãg kar vĩ tag ki kanhró nỹtĩ, ha mẽ. Ëg hã mỹ ti rán kỹ nĩ, Topê vĩ ti, ãg tỹ ki króm jé. Hã ra ãg tóg mranh kãn. Kỹ Topê tỹ ãg mỹ: “ti kórég han

ã,” he mũ ra tóg ãg tỹ ti mỹ ne tónh ke tóg tũ tĩ, ãg kar ti. Hã jé tóg ãg mỹ ã vĩ jẽnẽ ja nĩgtĩ, ãg tỹ to ãg kórég nĩ tag ki kanhrãn jé. ²⁰ Topẽ vĩ ki króm kãn ja tũ ãg tóg nỹtĩ, hã kỹ ãg kuryj tũ nỹtĩ, Topẽ mỹ. Hã kỹ ãg tỹ Topẽ tỹ vãsỹ ãg jyvẽn ja ãn mẽg mũ ra ãg tóg Topẽ vĩ mranh ki kanhrãn mũ, ti tỹ ãg mỹ: “tag han tũg ra,” hen kỹ. Ge ta ãg tóg mranh tĩ.

Topẽ tỹ ãg kren han sór

²¹⁻²² Vãhã Topẽ jykre kuryj tóg vẽn ven ja nĩgtĩ. Ti hã ne ãg mỹ vẽn pãte fón mũ sir', inhhã', ãg tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ, ãg tỹ ti tỹ ãg jyvẽn ja ãn mranh ja (hã) ra. Ti jykre kuryj hã vẽn. Vãsỹ tóg tó ja nĩ, Topẽ ti, ti tỹ tag han ke ti. ã jykre si ki tóg tó ja nĩ, kỹ ti vĩ tó tĩ ag, profeta ãn ag tóg tó ja nĩgtĩ gé, ti jykre tãg ke ti. Û tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ kar mỹ tóg vẽn pãte fón tĩ. Kỹ ãg kar tóg jagnẽ ri ke nỹtĩ ha, ãg tỹ ti ki ge kỹ. ²³ Topẽ vĩ mranh kãn ãg, vẽn jykre kuryj han tũ ãg nỹtĩ, Topẽ jykre kuryj tag han ki kagtĩg ãg nỹtĩ. ²⁴ Hã ra tóg ãg jagãgtãn kỹ ãg mỹ vẽn pãte fón sór mũ. Fagrĩnh mỹ ke vẽn, kajãm ke tũ ãg tóg nĩ. Jesus Cristo tugnĩn tóg ãg kren han sór mũ. ²⁵ Topẽ ne Jesus fẽg', ti hã tỹ ãg tỹ Topẽ vĩ mranh tỹ tũg' hen jé, ti ter kỹ ti kyvẽn tỹ ãg jagfy ti ki kãkutẽ kỹ. Kỹ ãg tóg ti ki rã kỹ há nỹtĩ sir, Topẽ jykre kuryj hã vẽn sir. Jesus to ãg ki kanhrãn mũ, vẽn jykre kuryj ti. Hã kỹ Topẽ tóg ãg tỹ vãsỹ ti vĩ mranh ja ãn to tóg ãg vóg ja tũ nĩ ver, ãg to fen kỹ, ²⁶ ti tỹ ùri ãg mỹ ã jykre tãg ven sór kỹ. Topẽ vĩ kuryj nĩ. Ti tỹ ãg mỹ vẽn pãte fón kỹ ãg ti mỹ kugryj nỹtĩ sir, ãg tỹ Jesus ki gen kỹ. Topẽ jykre kuryj hã vẽn sir.

²⁷ Kỹ Judeu ag hỹn inh mỹ: “kỹ ãg mỹ Topẽ mỹ há tũ nỹtĩ, ãg tỹ ti vĩ ki króm sór mũ ra?” he sór mũ.

Hỹ, hã vễ. Kórég ãg nỹtĩ, hã kỹ ãg tóg ti vĩ ki króm sór mũ ra mranh tĩ. ãg tỹ ti ki ge kỹ tóg ãg mỹ vễnh pãte fón tĩ, kỹ ãg há nỹtĩ. ²⁸ Tag ki kanhró ãg nỹtĩ, ha mẽ. ãg tỹ Topẽ jykre si ẽn han sór mũ ra ãg jykre pãno vỹ ãg kãkã nĩ nĩ. ãg tỹ Jesus ki gen hã kỹ tóg ãg mỹ vễnh pãte fón ke mũ hã ra. ²⁹ Topẽ pi(jé) Judeu ag tãvĩ vég nĩ nĩ'. Fóg ag vég ti nĩ gé, kanhgág ag ke gé. ³⁰ Pir ti nĩ, Topẽ ti. Hã kỹ tóg ù tỹ ti ki ge mũ ag mỹ vễnh pãte fón tĩ, Judeu ag mré hã, fóg ag mỹ ke gé, kanhgág ag mỹ ke gé. ãg tỹ ti ki ge to tóg ãg mỹ vễnh pãte fón tĩ, ãg kar mỹ.

³¹ Kỹ ãg mỹ ti ki ge kỹ (ãg mỹ) Topẽ tỹ vãsỹ ãg mỹ vễnh jykre nĩm ja ẽn tỹ tũg' he tĩ, Topẽ tỹ Judeu ag jyvẽn ja ẽn ti? Vó. Vãhã ãg ki króm há han ki kanhró nỹtĩ, Topẽ tỹ ãg mỹ vễnh jykre nĩm ja ẽn ki.

4

Topẽ tỹ Abraão mỹ vễnh pãte fón

¹ Kỹ Judeu ag hỹn inh mỹ: “ãg jóg'jóg ve pẽ tỹ Abraão hỹn hẽ ri ke tĩ?” he sór mũ. ²⁻³ “Nén ù há kar han ti tĩ, Abraão ti, hã tũgrĩn tóg tỹ Topẽ mỹ ùn há nĩ,” he sór ag hỹn mũ, Judeu ag. Vó, hã tũ vễ. Ti ki rã tũgnĩn ke vễ. Hã kỹ tag vỹ ti to rán kỹ nĩ, ha mẽ: “Abraão vỹ Topẽ ki rã, hã kỹ tóg tỹ Topẽ mỹ ùn há nĩ, ti tỹ ti ki rã tũgrĩn,” he tóg mũ, Topẽ vĩ rán ki. Ti tỹ nén ù há han tũgnĩn Topẽ mỹ tỹ ùn há nĩ ra tóg vễso: “tỹ sóg ùn há nĩ, ag kar kãfór,” henh ke mũ vễ, vễsỹ ùn há han sór kỹ. Hã ra ãg vễsỹ ùn há han ki kagtĩg nỹtĩ.

⁴ Hã vé, ãg rãnrãj to ãg tóg ãg rãnrãj kaja vég tĩ. Fagrĩnh mỹ ke tũ vễ, ãg rãnrãj kaja ti. ⁵ Topẽ jykre vỹ ge tũ nĩgtĩ. ãg tỹ ti ki ge kỹ ãg tóg ti mỹ tỹ, ùn há

nýtĩ. Ęg tỹ ti ki ge tigrĩn tóg ěg mỹ vĕnh pĕte fón tĩ, ěg tỹ ti vĩ mranh ja ti. Ęg rĕnhrĕj pijé'. Topĕ tỹ nĕn han mũn hĕ vĕ.

⁶ Hĕ kỹ vĕsỹ ěg pĕ'i tỹ Davi tóg tó ja nĩgtĩ gé. Ũ tỹ nĕn ũ kórég han tĩ ěn to tóg vĩ há han ja nĩ, Davi ti. Topĕ vỹ ěg mỹ vĕnh pĕte fón tĩ, ěg tỹ ti vĩ mranh ja ti. Topĕ tỹ ũn mỹ vĕnh pĕte fón ja ěn to Davi tóg tag tó ja nĩgtĩ, ha mĕ: ⁷ “Topĕ vỹ ěg ve há han ke mũ, hĕ kỹ tóg ěg mỹ ěg tỹ ti vĩ mranh ja ěn tỹ vĕnh pĕte fón tĩ. Kỹ ěg ve mĕn ke tũ nĩ ha, ěg jykre pĕno ja ěn ti, ti tỹ vĕnh pĕte fón kỹ nĩn kỹ. ⁸ Topĕ vỹ ěg ve há han ke mũ, hĕ kỹ tóg ěg mỹ ěg tỹ ti vĩ mranh ja ěn kaja kórég ěn ven ke tũ pĕ nĩ,” he ja tóg nĩgtĩ, Davi ti.

⁹ Kỹ Judeu ag hỹn inh mỹ: “Davi hỹn ũ tỹ hĕ to tag tó ja nĩgtĩ?” he sór mũ. “Judeu jykre han mũ ag to ke mỹ vó, ag jykre han tũ ag to ke mỹ vó?” he sór ag hỹn mũ. Ęg kar to ke vĕ. Hĕ vĕ, Abraĕo to sóg: “ti tỹ Topĕ ki rĕ tigrĩn tóg tỹ Topĕ mỹ ũn há nĩ,” he ja nĩ. ¹⁰ Kỹ ti jykre tỹ Topĕ mỹ kuryj nĩ ěn kĕ ti mỹ Judeu ag jykre han kỹ tĩ nĩ', Abraĕo ti'? Vó, ěn kĕ ti ěg jykre han tũ nĩ ver. Ęn kĕ ti ĕ gré junun fár kym ja tũ nĩ ver. ¹¹ Topĕ vỹ ti mỹ vĕnh pĕte fón, ti tỹ ti ki rĕ tugnĩn, ti tỹ ver Israel ag jykre ki kagtĩg nĩn kĕ. Ti mỹ vĕnh pĕte fón kar kỹ Topĕ tóg ti mỹ ěg jykre tag nĩm ja nĩ, ti tỹ ĕ gré junun fár kym jé sir, vĕnh kar tỹ ti jykre há nĩ ki kanhrĕn jé. Hĕ kỹ tóg tỹ ũ tỹ Topĕ ki ge mũ kar jóg nĩ sir, Abraĕo ti, ag tỹ Judeu ag jykre han tũ ra, ag tỹ ĕjag fár kym tũ ra ke gé. Topĕ ki ge kỹ ěg tóg Topĕ mỹ tỹ ũn há nýtĩ, Abraĕo ri ke. ¹² Kỹ tóg tỹ Judeu jykre han mũ ag jóg'jóg ve pĕ nĩ gé sir, Abraĕo ti, ag tỹ ti mré Topĕ ki ge kỹ. Judeu jykre han to hĕ tóg Topĕ ki rĕ, ěg

jóg tỹ Abraão ti. Kỹ ãg tỹ Topẽ ki ge kỹ tóg tỹ ãg jóg pẽ nĩ gé sir, ãg tỹ tỹ Judeu krẽ nỹĩ ra Topẽ ki ge kỹ nỹĩn kỹ. ¹³ Topẽ vỹ Abraão mỹ: “ã krẽ vỹ ga kar mĩ mũnh mũ, kỹ tóg tỹ ag tũ kar nĩnh mũ,” he ja nĩgtĩ. Ti tỹ Topẽ vĩ kri fi tigrĩn tóg ti mỹ tag tó. Vẽnh jykre si ki króm tugnĩn ke pijé'. Ti tỹ Topẽ ki rã kỹ tóg ti mỹ tỹ ùn há nĩ, hã kỹ Topẽ tóg ti mỹ tag tó ja nĩ.

Topẽ tỹ ù tỹ ti ki ge kỹ nỹĩ ag to há

¹⁴⁻¹⁵ Ha vé, ãg tỹ Topẽ tỹ vãsỹ ãg mỹ vẽn h jykre nĩm ja ãn han sór mũ ra ãg tóg mranh tĩ, kỹ Topẽ tóg ãg vóg kónãn ke mũ vẽn sir. Hã kỹ ãg tóg ti tỹ ãg mỹ nén ù há tó ja ãn venh ke tũ pẽn vẽn sir. ãg vóg kónãn jé tóg ke mũ vẽn sir, kỹ tóg ãg mỹ nén ù há nĩm ke tũ nĩ vẽn sir. Kỹ tóg ãg mỹ: “ha inh ki rã,” henh ke tũ nĩ vẽn gé. Topẽ tỹ ãg vóg kónãn ke mũ hã ne kã nĩ vẽn', ti vĩ mranh tigrĩn. ¹⁶ Hã ra tóg ãg mỹ: “ha inh ki rã, sỹ ãjag mỹ nén ù há ãn han jé, ãjag tỹ inh ki ge tigrĩn,” he ja nĩgtĩ. Ti tỹ ãg jagãgtãn hã vẽn. Topẽ tóg Abraão krẽ kar ag mỹ vin sór mũ, ã tỹ nén tó ja ãn. Ti pi(jé) Judeu jykre han mũ ag tãvĩ mỹ vin sór mũ'. ù tỹ Abraão ri ke Topẽ ki ge mũ ag mỹ tóg vin sór mũ gé, Topẽ ti. ãg kar jóg'jóg ve vỹ tỹ ti nĩ, Abraão ti. ¹⁷⁻¹⁸ Topẽ hã ne ti mỹ: “ã krẽ tỹ sóg povo e hyn han ke mũ,” he ja nĩ', hã kỹ tóg tỹ ãg kar jóg'jóg ve pẽn nĩ. Rãn kỹ ti nĩ, Topẽ vĩ rãn ki. Kỹ tóg ti vĩ tag kri fi ja nĩgtĩ, Abraão ti, ã tỹ gĩr ve vãn h nĩ ra, ti kófa nĩn kỹ. ùn ter mũ ag rĩnrĩr mãn han ki kanhró tóg nĩ, Topẽ ti. Kỹ tóg nén kar han ki kanhró nĩgtĩ gé. Nén ù tóg tũ tĩ ver, hã ra Topẽ tóg nén ù kar han tĩ, ã vĩ tỹ. Hã kỹ tóg Abraão mỹ ti kósin ke tó ja nĩgtĩ gé. Kỹ Abraão tóg ti vĩ kri fi ja nĩgtĩ. Ver tóg kósin

ja tũ nĩ, ã kófa nĩ ra, hã ra tóg Topẽ vĩ kri fi ja nĩgtĩ, Topẽ tỹ ti mỹ: “ã krẽ tỹ sóg povo e hyn han ke mũ,” he ja tag to. ¹⁹⁻²⁰ Topẽ tỹ ti mỹ tag tó kỹ tóg 100 (ke) anos pétêm, Abraão ti. Si há ti nĩ ja nĩgtĩ, ti prũ tỹ Sara fi ke gé. Gĩr han vãn̄h fag nỹtĩ, ên kã. Ên hã kã Topẽ tóg ti mỹ ti krẽ e hyn han ke tó ja nĩgtĩ. Kỹ tóg ti vĩ kri fi ja nĩgtĩ, to krónh ke tũ ja tóg nĩgtĩ. “Hỹ mỹ vỹ?” he ja tũ ti nĩgtĩ, Topẽ vĩ tag to. Ti vĩ kri fi kỹ tóg Topẽ to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” he ja nĩgtĩ. ²¹ “Topẽ vỹ ã tỹ nén tó ja han ki kanhró nĩ,” he ja ti nĩ, Abraão ti, to krónh ke tũ nĩn kỹ. ²² Tag hã tugnĩn tóg Topẽ mỹ tỹ ùn há nĩ, ti tỹ ã fe tỹ ti ki rãn kỹ.

²³ Topẽ vĩ tó tĩ ù tóg Abraão to rán ja nĩ, Topẽ vĩ rán ki, ti tỹ Topẽ mỹ tỹ ùn há nĩ ti. ²⁴ Hã ra tóg êg to rán ja nĩ gé. Topẽ mỹ êg tóg tỹ ùn há nỹtĩnh ke mũ gé, Abraão ri ke, êg tỹ ti ki ge kỹ. Hã kỹ tóg êg Senhor tỹ Jesus rĩn mãn ja nĩgtĩ, ti ter ja tá. ²⁵ Êg jagfy tóg ter ja nĩ, Jesus ti, ti tỹ êg tỹ Topẽ vĩ mranh tỹ tũg' he jé. Hã jé Topẽ tóg ti fêg ja nĩ. Kỹ tóg ti rĩn mãn ja nĩ gé, ti tỹ êg mỹ vên̄h pãte fón jé, êg tỹ ti vĩ mranh ja ti.

5

Topẽ tỹ êg to jũ mãn ke tũ

¹ Kỹ tóg êg mỹ vên̄h pãte fón mũ sir, êg tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Kỹ êg tóg jatun mỹ nỹtĩ, Topẽ tỹ êg to jũ mãn tũ nĩn kỹ, êg Senhor tỹ Jesus Cristo tũgrĩn. ² Ti hã tugnĩn Topẽ tóg êg jagãgtãn tĩ. Tag tũgrĩn êg tar nỹtĩ sir. Kỹ tóg êg mỹ sér tĩ gé. Topẽ vỹ êg tỹ ùn mág han ke mũ, ti tỹ tỹ ùn mág nĩ ên ri ke han jé tóg ke mũ, kỹ tóg êg mỹ sér tĩnh mũ sir. ³ Ver êg tóg ti jagy vég tĩ, tag ki. Hã ra tóg êg mỹ

sér tĩ gé, ěg tỹ ti jagy vég mũ ra. Ěg tỹ ti jagy vég mũ tag ne ěg tar han ke mũ', koměr hã. ⁴ Ěg tar nỹtĩn kỹ ěg ti tovãnh sór tũ nĩ ki kanhró nỹtĩ sir. Ěg tỹ ti tovãnh sór tũ nỹtĩn kỹ ěg tóg Topě tỹ ěg mỹ nén tó ja kar venh ke mũ, ti tỹ ěg mỹ nén ũ há ven ke ěn ti, tá. ⁵ Ěg pi(jé) venh ke tũ nĩ', Topě tỹ nén tó ja ěn ti. Ěg mỹ tóg ã kuprĩg jěně huri, ti tỹ tỹ ěg jagrě nĩ jé. Ěg jagrě tag vỹ ěg mỹ: “Topě vỹ ã to há nĩ,” he tĩ. Ti hã tugrĩn ěg ki kanhró nỹtĩ, ěg tỹ Topě tỹ ěg mỹ nén tó ja ěn venh ke ki.

⁶ Jykre pãno ěg nỹtĩ, krój ěg nỹtĩ. Ěg tỹ ver kórég nỹtĩ ěn kã Cristo ne ěg jagfy ter ja nĩgtĩ'. ⁷ Ti jãvo ěg kã ũ tóg ěg jagfy ter ke tũ nĩ. Ũn jykre há jagfy ter ke tũ ěg nỹtĩ. ⁸ Ěg jãvo Cristo vỹ ěg jagfy ter ja nĩ, ěg tỹ tỹ Topě vĩ mranh jafã nỹtĩ ra. Hã ki ěg ki kanhró nỹtĩ, Topě tỹ ěg to há tãvĩ nĩ ti. ⁹ Kỹ Topě tóg ěg mỹ vėnh pãte fón mũ sir, Jesus tỹ ěg jagfy ter ja tugnĩn, ti kyvénh tugrĩn. Kỹ tóg Topě tỹ vėnh kar to jũnh ke kurã ěn ki ěg kren han ke mũ gé, ha mẽ. ¹⁰ Ěg tỹ ver ti kato tẽ nỹtĩ ra Topě kósin tóg ěg jagfy ter, kỹ Topě tóg ěg to há nĩ, ěg to jũ mãn tũ ti nĩ. Kỹ tóg ěg to há nĩ ha. Kỹ tóg kurã ěn kã ěg kren han ke mũ gé, ti rĩr jěnh kỹ, ti kósin ti. ¹¹ Kurã ěn kã tóg ěg kren han ke mũ, hã ra tóg ũri ěg to há nĩ gé, kỹ tóg ěg mỹ sér tĩ. Ěg Senhor tỹ Jesus Cristo tugnĩn ke vė. Ti hã ne Topě tỹ ěg to há nĩnh ke han'. Ti hã ne Topě tỹ ěg to jũ tỹ tũ' he mũ'.

Adão vỹ Topě vĩ mranh vén, Jesus vỹ ki króm kãn

¹² Ha vé, ũn pir vỹ Topě vĩ mranh vén, kỹ Topě vĩ mranh vỹ kã nĩ nĩ sir. Ti vĩ mranh tugrĩn tóg ter ja nĩ gé, ũ tỹ ti vĩ mranh vén mũ ěn ti. Ũ tỹ ti vĩ mranh

vén ja ěn ri ke ěg nýtĭ, Topě vĭ mranh kĕn ja ěg tóg nĭ gé, ěg tŷ tŷ ũn ve nón ke nýtĭn kŷ. Kŷ ěg tóg kĕgter kĕn ke mŷ gé, Topě vĭ mranh kŷ. ¹³ Topě tŷ ěg jyvĕn to hĕ ag tóg ti vĭ mranh ja nĭgtĭ gé, hĕ ra ag tóg vĕnh jykre kórég to: “Topě vĭ mranh vĕ,” he ja tŷ nĭ ver, ag tŷ Topě tŷ ěg jyvĕn tĭ ěn mĕ ja tŷ nĭn kŷ, Moisés tŷ Topě vĭ rán ja to hĕ. ¹⁴⁻¹⁵ Ge ra ag tóg kĕgter ja nĭ, ěn to. Adĕo vŷ ter, ti nón ke ag vŷ kĕgter, Moisés mur to hĕ. Adĕo ne Topě tŷ ti mŷ ka kanĕ to: “ko tŷg nĭ,” he ja ěn ko ja nĭgtĭ'. Ti nón ke ag vŷ Topě vĭ mranh gé, hĕ ra ag pi(jé) Adĕo tŷ Topě vĭ mranh ja ěn ri ke hyn han ja nĭgtĭ'. Ge ra ag tóg kĕgter. Kŷ ěg ũri kĕgter tĭ gé, ěg tŷ ũn ve ěn nón Topě vĭ mranh kŷ.

Ũn pir tŷ Topě vĭ mranh vén ja tugrĭn ěg tóg kĕgter kĕn ke mŷ. Ũn ve tŷ ěg jo vĕnh jykre kórég han jan hĕ vĕ. Ti jĕvo ti nón ke ěn ti, Jesus hĕ vŷ ěg mŷ vĕnh jykre há nĭm ke mŷ. Ti tugnĭn Topě vŷ ũn e tĕvĭ jagĕtĕn ke mŷ sir. ěg mŷ tóg nĕn tŷ hĕn ri ke hyn han ke mŷ sir, kŷ tóg presente há tĕvĭ ri ke nĭ sir, ũn pir tugrĭn, hĕ vŷ: Jesus Cristo, he mŷ. Kŷ Jesus tŷ ěg mŷ vĕnh jykre há nĭm mŷ ěn vŷ ũn ve tŷ ěg mŷ vĕnh jykre kórég nĭm ja ěn kĕfór nĭ. ¹⁶ Ũn pir tŷ Topě vĭ mranh vén ěn tugnĭn ěg kĕgter kĕn ke mŷ. Topě vĭ mranh pir tugrĭn tóg ěg vóg kónĕn kĕn ke mŷ. Hĕ ra tóg ěg mŷ presente ri ke han sór mŷ ha. ěg jagĕgtĕn tóg tĭ, ěg tŷ ti vĭ mranh tŷ hĕn ri ke han ja ra, kŷ tóg ěg mŷ vĕnh pĕte fón mŷ gé sir. ¹⁷ Ũn pir tŷ Tope vĭ mranh vén ja tugnĭn ěg kar kĕgter kĕn ke mŷ. Hĕ ra tóg ũn pir ũ tugrĭn ěg jagĕgtĕn ke mŷ ha, kŷ tóg ěg mŷ vĕnh pĕte fón mŷ. Kŷ tóg ěg kugrynh ke mŷ. ěg mŷ presente ri ke han hĕ vĕ. Kŷ ěg tóg rĭnrĭr mĕn ke mŷ gé, kŷ ěg tóg tá tŷ ũn mĕg nýtĭnh

mũ sir, ùn pir tugnĩn, hã vỹ: Jesus Cristo, he mũ. Hã ki Jesus tỹ ãg mỹ vẽn h jykre há nĩm mũ tóg ùn ve tỹ ãg mỹ vẽn h jykre kórég nĩm ja ãn kãfór nĩ.

¹⁸ Hỹ, ùn pir tỹ Topẽ vĩ mranh vén ja tugrĩn Topẽ tóg ãg vóg kónãn kãn ke mũ sir. Ri ke ti nĩ, Jesus tỹ ãg kren han mũ ti. ùn pir tỹ Topẽ vĩ ki króm kãn tugnĩn Topẽ tóg ãg kar jagãgtãn ke mũ sir, kỹ tóg ãg mỹ vẽn pãte fón ke mũ, ãg kãgter mãn tũ nĩ jé, ãg kuprĩg ti. ¹⁹ ùn pir tóg Topẽ vĩ han ja tũ nĩ, kỹ ãg kar vỹ Topẽ vĩ mranh tĩ sir, ti nón. Kar kỹ ùn pir vỹ Topẽ vĩ han kãn ja nĩgtĩ, kỹ Topẽ tóg ti tugrĩn ãg mỹ vẽn pãte fón kãn ke mũ gé sir. ²⁰ Kỹ Topẽ tóg Moisés tỹ ãg jyvẽn ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg rán ja nĩ. Kỹ ãg tóg ti vĩ mẽ kỹ ãg tỹ Topẽ vĩ mranh e han ja ãn ki kanhrãn mũ sir. ãg tỹ ti vĩ mranh e tãvĩ nĩ ra Topẽ tóg ãg jagãgtãn kãfór han mũ gé sir, ²¹ ti tỹ ãg jykre kugrynh jé sir. Nũgme ki ãg tóg vár kãn ke mũ vẽn, inferno ki, ãg tỹ Topẽ vĩ mranh to. Jagy ti nĩ. Hã ra Topẽ tóg ãg jagãgtãn kãn ke mũ, kỹ tóg ãg kugrynh ke mũ, kỹ ãg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ, nũgme ki vár ke tũ ãg nỹtĩ, inferno ki. Topẽ tỹ ãg jagãgtãn hã vẽn, ãg Senhor tỹ Jesus Cristo tỹ ãg jagfy ter ja tugrĩn ken hã vẽn.

6

Jesus Cristo tỹ ãg jykre si tũg

¹ Kỹ Judeu ù hỹn inh mỹ: “kỹn hỹn há nĩnh mũ, ãg tỹ Topẽ vĩ mranh kỹ,” he sór mũ. “Kỹ tóg ãg jagãgtãn kãfór han ke mũ gé, ãg tỹ mranh mág kỹ,” he sór ag hỹn mũ. ² Vó, há tũ pẽ ti nĩ. Kórég ti nĩ. Ti ki ge kỹ ãg tóg vẽn h jykre tãg han tĩ, kỹ ãg jykre si tóg tũ tĩ ha, ti tỹ ãg jykre si tỹ tũ' hen kỹ.

³ Ha vé, vènh kype kÿ ãg nÿtĩ. Batismo tag vÿ ge nĩ, ha mẽ. ãg tÿ Cristo ki rã to ken hã vè. Cristo vÿ ter ja nĩ. Ter kÿ tóg ãg jykre si tÿ tũ' hé. ⁴ Tũg kÿ tóg ti mré vènh kej kãkã nÿ ri ke han mũ gé, ãg jykre si ti. Kÿ Cristo vÿ rĩr mãn, ter kar kÿ, Topẽ tÿ ti rĩn mãn kÿ. Tar ti nĩ, Topẽ ti, hã kÿ tóg ti rĩn mãn. ãg tÿ ti mré rĩr mãn ri ke ti nĩ, hã vÿ: vènh jykre tãg to tar nĩ, he mũ. Batismo to ken hã vè.

⁵ ãg jykre si tÿ tóg tũ' hé, ti ter kÿ, kÿ ãg jykre tãg tóg nÿ ha, ãg tÿ ti mré rĩnrĩr nÿtĩn kÿ, ti rĩr mãn ãn ri ke. ⁶ Ti tÿ cruz to sa kÿ ãg jykre si tóg ti mré to sa ri ke han gé, kÿ tóg tũ' he mũ, ãg tÿ ti vĩ mranh mãn tũ nĩ jé. Topẽ vĩ mranh jafã vÿ tÿ ãg nÿtĩ ja nĩgĩ, hã kÿ tóg tÿ tũg' he ja nĩ, Jesus Cristo ti. Hã kÿ ãg tóg ùri Topẽ vĩ mranh tĩ ag ri ke tũ nÿtĩ ha. ⁷ ãg jykre si tũg kÿ ãg tóg jykre kuryj nÿtĩ ha, ha mẽ, kÿ ãg tóg mranh sór mãn tũ nĩ ha. ⁸ Cristo vÿ ãg jykre si tÿ tũg' hé, ti ter kÿ. Kÿ tóg ãg mÿ vènh jykre tãg han mũ gé, rĩr mãn kÿ, kÿ ãg tóg ti mré jykre tãg ãn hã mũ mũnh mũ. Vènh vĩ há to ken hã vè.

⁹ Cristo ne rĩr mãn', ter kar kÿ. Kÿ tóg ter mãn ke tũ nĩ ha. Û vÿ ti tén mãn ke tũ pẽ nĩ ha. ¹⁰ Ter ja ti nĩ. Ti ter ja vÿ pir nĩ, ãg tÿ Topẽ vĩ mranh ãn tugñĩn. Kÿ tóg rĩr jẽ nĩ sir, Topẽ mÿ, ti tÿ Topẽ tũ han kãn jé. ¹¹ Kÿ ti ri ke han nĩ. Topẽ vĩ mranh tũg nĩ, ãjag jykre si ter kÿ nÿn kÿ. Topẽ jykre hã han nĩ, ãjag tÿ ti tũ han kãn jé, ãjag tÿ Jesus Cristo ki ge kÿ nÿtĩn kÿ.

¹² ãg jykre vÿ Topẽ vĩ mranh sór mũ, ãg jykre ter ke tag. ãg jykre tÿ nén to é n mũ ãn han tũg nĩ, Topẽ vĩ mranh tũg nĩ. ¹³ Kejẽn ãjag tóg ãjag pẽn tÿ, ãjag nĩgé tÿ, ãjag nũnẽ tÿ, ãjag há ki nÿtĩ kar tÿ Topẽ vĩ mranh sór mũ. ãjag tÿ mranh kÿ ãjag tóg ãjag há

tỹ vĕnh jykre pãno han ja nýtĩgtĩ, Topĕ kato tĕ ja nýtĩgtĩ. Kĩ ke tũg nĩ. Topĕ mỹ vĕnh fĕg nĩ. Ājag jykre si ter kũ, ājag jykre tãg nýtĩn kũ Topĕ mỹ vĕnh fĕg kãn nĩ, ti jykre hã han sórmnĩ, ājag jykre tỹ, ājag há ki nýtĩ kar tỹ. Ěg tỹ ti mỹ vĕnh fĕg kũ ěg tóg ti jykre há han kãn ke mũ sir. ¹⁴ Kũ ěg tóg ũri Topĕ vĩ mranh tĩ ag ri ke tũ nýtĩ ha, Topĕ tỹ ěg jagãgtãn kũ, ti tỹ ěg tar han kũ. Ti tỹ ěg jyvĕn ja ěn tugnĩn tóg ěg vóg kónãn ke mũ vĕ, ěg tỹ mranh kũ, hã ra tóg ěg jagãgtãn mũ ha.

Jesus Cristo tỹ ěg jykre tãg

¹⁵ Kũ Judeu ag hỹn inh mỹ: “kũ Topĕ vỹ ěg tỹ ti vĩ mranh mũ ra ěg vóg kónãn mãn ke tũ nĩ. Kũ ěg hỹn jatun mỹ mranh mũ,” he sór mũ. “Ěg jagãgtãn ti tĩ, hã kũ tóg tỹ nĕn ũ tũ nĩ, ti vĩ mranh mũ ti,” he sór ag hỹn mũ. Hã tũ vĕ hã ra. Kórég ti nĩ, ěg tỹ ti vĩ mranh kũ. ¹⁶ Ěg tỹ ũ mỹ vĕnh fĕg kũ tóg tỹ ěg patrão nĩ, kũ ěg hã vỹ tỹ ti camarada nýtĩ. Ri ke ti nĩ, ěg tỹ Topĕ vĩ mranh sór kũ. Ti vĩ mranh jafã vỹ tỹ ěg nýtĩ, ěn kã. Ěg tỹ Topĕ vĩ kri fig tĩ nĩn kũ ěg tóg ti mỹ há nýtĩ sir. ¹⁷ Vãsỹ ājag tóg tỹ Topĕ vĩ mranh jafã ja nýtĩgtĩ. Hã ra ājag tóg ũri Topĕ vĩ kri fig tĩ ha, ājag fe tỹ ti ki ge kũ. Ājag tỹ Topĕ vĩ mĕ ja ěn kri fig ājag tóg tĩ, kũ sóg Topĕ mỹ vĩ há han tĩ, ājag to. ¹⁸ Topĕ vỹ ājag jykre kugrynh, ājag tỹ tỹ ti vĩ mranh jafã tũ nýtĩ jé, ũri. Kũ ājag tóg tỹ Topĕ krĕm ke nýtĩ, ājag tỹ tỹ ti jykre kuryj mũ mũ jafã nýtĩ jé, ũri.

¹⁹ Ājag mỹ sóg ěg tỹ tỹ ti vĩ ki króm jafã nýtĩ tag tó mũ, comparação han kũ, ājag tỹ to ěg tỹ tỹ ũn há mỹ vĕnh fĕg ki kanhró nýtĩ jé, hã vỹ: Topĕ, he mũ. Vãsỹ ājag tóg vĕnh jykre pãno han sór ja nýtĩ, nĕn ũ

kavėj ti, nén ũ kórég kar ti. Tag han kŷ ājag tóg ũn kórég mŷ vēnh fĕg ja nŷtĭ. Ūri Topĕ mŷ vēnh fĕg kĀn, ājag tŷ tŷ ti tũ nŷtĭ jé, vēnh jykre kuryj hā han jé sir. ²⁰ Vāsŷ, ājag tŷ tŷ Topĕ vĭ mranh kŷ nŷtĭn kŷ vēnh jykre há tóg ājag mŷ tũg ja nĭ. ²¹ Kŷ ājag ne han ja nŷtĭ, tempo ěn kĀ? Vēnh jykre kórég tāvĭ han ja ājag tóg nŷtĭ. Ājag tŷ ājag jykre si to jykrén kŷ tóg ājag mŷ'a tĭ, ũri. Vēnh jykre tag tugnĭn ěg nũgme ki vār kĀn ke mũ vē, hā kŷ tóg ājag mŷ'a tĭ, ājag tŷ ti kórég han ja to jykrén kŷ. ²² Ūri ājag tóg kygvar kŷ nŷtĭ, mŷr, ha mĕ, Topĕ vĭ mranh ja ěn tŷ tóg tũg' he ja nĭ. Topĕ mŷ ājag vēnh fĕg kŷ nŷtĭ. Ājag tŷ nén han mũ vŷ tŷ ti tũ nĭ, ti jykre kuryj, kŷ ājag tóg ter ke tũ nĭ ha, ājag kuprĭg vŷ rĭr nĭ ha. ²³ Topĕ vĭ mranh tugrĭn ěg nũgme ki vār ke mũ vē. Topĕ tŷ ěg vóg kónĀn hā vē. Hā ra tóg ěg jagāgtĀn mũ, kŷ tóg ěg mŷ rĭr krŷg ja tũ ven ke mũ. Ti tŷ ěg mŷ presente han hā vē, hā vŷ: ěg tŷ ěg rĭr krŷg ja tũ venh ke, he mũ, ěg Senhor tŷ Jesus Cristo tugnĭn.

7

Vēnh prũg to comparação

¹ Inh kanhkĀ', Topĕ tŷ vāsŷ ěg mŷ vēnh jykre nĭm ja ěn ki kanhró ājag tóg nŷtĭ, Moisés tŷ rán ja ěn ti. ěg rĭr nŷtĭn kŷ ěg tóg vēnh jykre ěn han kŷ nŷtĭ, ěg ter kŷ tóg ěg mŷ tũ' he mũ, vēnh jykre ěn ti. ² Ri ke ti nĭ gé, ěg prũ fi mré. Fi mén rĭr jĕn kŷ fi tóg tŷ ti tũ jĕ, fi mén tũ. Ti ter kŷ fi tóg tŷ ti tũ tũ jĕ sir, ti tũg kŷ. ³ Fi mén rĭr jĕn kŷ fi tóg tŷ ti tũ jĕ. Fi tŷ ti rĭr tĭ ra ũ mré nŷ kŷ fi tóg Ā mén tũ mré nŷ mũ. Ti ter kŷ fi tóg mén tũ jĕ sir, kŷ, fi tŷ ũ mré tĭg sór kŷ tóg sir há tĭ, fi mén vē sir, fi tŷ ũ mré tĭ mũ ěn ti. ⁴ Ri ke ti nĭ,

Topě tỹ vāsỹ ěg mỹ vĕnh jykre nĩm ja ěn ti. Cristo ter kỹ tóg ěg jykre si tỹ tũg' hé gé. Hã kỹ tóg ěg tỹ ti tỹ ěg jyvĕn ja ěn mranh ja ra tóg ěg vóg kónān ke tũ nĩ sir. Vāhā ěg tóg tỹ Cristo tũ nỹtĩ ha, ũ tỹ ter kar kỹ rĩr mān ja ěn tũ vỹ tỹ ěg nỹtĩ. Kỹ ěg tóg ũri Topě jykre hã han sór mũ ha, ti mỹ sér tĩ jé. ⁵ Vāsỹ ěg tóg ěg tỹ nén to én ja ěn hyn han tĩ ja nĩgtĩ. Kỹ ěg tóg vĕnh jykre kavéj han kān ja nĩgtĩ, ěg jykre tỹ, ěg há ki nỹtĩ kar tỹ ke gé. Ěg jykre kavéj tugrĩn ěg nũgme ki vár ke mũ vĕ. Topě tỹ ěg jyvĕn mũ jĕmĕn kỹ ěg tóg ki kanhrān mũ, ěg tỹ ti vĩ mranh mũ tag ki. Jérĩn mỹ ěg tóg mranh mān', mranh mān' he mũ sir. ⁶ Hã ra tóg ěg mỹ tũ tĩ ha, ěg tỹ Topě tỹ vāsỹ ěg jyvĕn jĕmĕg mũ ra mranh mũ ti, Cristo tỹ ter kỹ ěg jykre si tỹ tũg' hen kỹ. Topě vĩ mranh sór tũ ěg nỹtĩ ha. Ěg kygvān ti huri, kỹ ěg tóg Topě tũ hã han tĩ sir, Topě kuprĩg tỹ ěg krĩn kỹ. Kỹ ěg tóg Topě tỹ ěg jyvĕn to kanĕ jur han mān ke tũ nĩ ha. Ki króm sór ěg nỹtĩ ha. Ěg kanĕ jur pijé'. Topě kuprĩg tỹ ěg mỹ vĕnh jykre tāg nĩm jan hã vĕ.

Vĕnh jykre kórég han kỹ ěg Topě vĩ mranh tĩ

⁷ Kỹ Judeu ag hỹn inh mỹ: “kỹ Topě tỹ vāsỹ ěg jyvĕn mũ ěn mỹ kórég nĩ?” he sór mũ. Vó, kórég tũ ti nĩ. Ěg jyvĕn ja tóg nĩgtĩ, kỹ ěg tóg ti vĩ mĕ kỹ: “vĕnh jykre kórég han kỹ inh hỹn tóg ti vĩ mranh tĩ,” he tĩ. Topě vỹ ěg mỹ: “nén ũ to én tũg nĩ,” he ja nĩ. Tag jĕmĕn kỹ ěg tóg ũ tũ to én tag tỹ Topě vĩ mranh nĩ ki kanhró nỹtĩ. ⁸ Topě tỹ ěg jyvĕn mũ ra ěg tóg ti vĩ mranh sór mũgtĩ, Jérĩn mỹ. Ti tỹ ěg mỹ: “tag han tũg ra,” he mũ ra ěg tóg han sór tĩ, hã kỹ ěg tóg ũ tũ to én sór tĩ. Topě tỹ ěg jyvĕn tũ ra ěg ki

kanhrän ke tũ nĩ vĕ, vĕnh jykre pãno tỹ ti vĩ mranh nĩn ki. ⁹ Vãsỹ ěg tóg Topĕ tỹ ěg jyvĕn mũ ěn mĕg tũ ja nỹtĩgtĩ. Véké ěg tóg mũ ja nỹtĩgtĩ, jatun mỹ. Kỹ tóg vãhã ěg mỹ ã vĩ jĕnĕ ja nĩ, Topĕ ti, ěg jyvĕn kỹ. Ěn mĕ kỹ ěg tóg ěg tỹ ti vĩ mranh ja ěn ki kanhrän ja nỹtĩgtĩ, ěg tỹ to nũgme ki vár ke mũ mré hã. Kỹ ěg tóg kanĕ jur nỹtĩ ha. ¹⁰ Topĕ vỹ tóg ěg jyvĕn, ěg tỹ nũgme ki vár ke tũ nỹtĩ jé. Jérĩn mỹ ěg tóg ki vár ke mũ, ěg tỹ ti tỹ ěg jyvĕn kri fig tũ nĩn kỹ. Hã ve ěg tóg, ěg tỹ ti tỹ ěg jyvĕn mĕ kỹ. ¹¹ Ěg tỹ Topĕ vĩ mranh kỹ ěg tóg Topĕ tỹ ěg jyvĕn mũ kato tĕ mũ. Kỹ ěg nũgme ki vár ke mũ sir, ěg tỹ: “ti hỹn tỹ nĕn ũ tũ nĩ, sỹ ti vĩ mranh mũ ti,” he mũ ra.

¹² Hã kỹ Topĕ tỹ vãsỹ ěg jyvĕn mũ ěn vỹ há nĩ, ti tỹ tỹ Topĕ tũ nĩn kỹ. Kỹ Topĕ tỹ vãsỹ ěg mỹ vĕnh jykre nĩm ja ěn vỹ kuryj nĩ gé. Há ti nĩ, Topĕ tũ vỹ tỹ ti nĩ gé.

¹³ Kỹ Judeu ag hỹn inh mỹ: “ěg mỹ vĕnh jykre há tugnĩn nũgme ki vár ke mũ!” he sór mũ. Vó, ke tũ vĕ. Topĕ vĩ mranh tigrĩn ěg nũgme ki vár ke mũ. Nĕn ũ há ja vĕ, Topĕ tỹ ěg jyvĕn ja ti, hã ra ěg tóg mranh. Ěg tỹ Topĕ tỹ ěg jyvĕn mĕ kỹ ěg tóg ěg jykre kórég to: “ti vĩ mranh ja inh nĩgtĩ,” he tĩ. Hã ki ěg tóg ki kanhrän mũ, ěg tỹ Topĕ vĩ mranh tag tỹ tỹ nĕn ũ kórég távĩ nĩn ki. ¹⁴ Topĕ tỹ ěg jyvĕn mũ ěn vỹ tỹ ti tũ nĩ, ti kuprĩg vỹ to ěg kanhrän tĩ. Jérĩn mỹ ěg tóg ěg tỹ nĕn to ěn mũ ěn han sór tĩ, ěg krój nỹtĩn kỹ. Tĩ vĩ mranh kỹ ěg tóg tỹ ti vĩ mranh jafã nỹtĩ.

Ěg tỹ ti kórég han sór tũ ra ěg tóg han tĩ

¹⁵ Ěg jykre tóg inh mỹ e tĩ. Sỹ nĕn to há ěn han tũ sóg nĩgtĩ. Sỹ nĕn to há tũ ěn hã han sóg tĩ mỹr, kỹ

tóg inh mÿ e tĩ. ¹⁶ Ëg tÿ ti kórég han sór tũ ra ãg tóg han tĩ. Ti vĩ mranh mũ vÿ ãg mÿ kórég nĩ, kÿ ãg tóg ki kanhró nÿtĩ, ti tÿ ãg jyvẽn há han ja ẽn ki. Ge ra ãg tóg mranh tĩ. ¹⁷ Ëg jykre si há vẽn. Ëg tÿ ãg jykre si tovãnh kãn ja tũ nĩn kÿ ãg tóg ti vĩ mranh tĩ, ãg tÿ mranh sór tũ (há) ra. Ëg jykre tãg tũ vẽn, tag ti. ¹⁸ Ëg pi(jé) vẽn jykre há to tar nÿtĩ'. Vẽn jykre kórég vÿ ver ãg kãkã nĩ nĩ. Vẽn jykre kuryj tóg ãg mÿ sér tĩ, ge ra ãg tóg ti pãno han tĩ, ãg tÿ ùn há han sór mũ ra. ¹⁹ Há kÿ ãg pi(jé) vẽn jykre há han tĩ', ãg tÿ han sór mũ ra'. Ti kórég há han ãg tĩ, ãg tÿ han sór tũ ra. ²⁰ Ëg tÿ nén han sór tũ ẽn han ãg tóg tĩ, vẽn vatánh tá. Ëg jykre si há tugrĩn ãg tóg Topẽ vĩ mranh tĩ, ãg tÿ tovãnh kãn ja tũ nĩn kÿ.

²¹ Ha vé, ãg jykre ti. Ùn há há han sór ãg tóg mũgtĩ. Ge ra ãg tóg ùn kórég há han tĩ, ãg jykre si tÿ ãg kãkã nĩn kÿ. ²² Ëg tÿ to jykrén há han kÿ ãg tóg: “Topẽ tÿ ãg jyvẽn mũ vÿ há nĩ,” he ti. Ëg mÿ tóg sér tĩ. ²³ Ëg tÿ há ra ãg jykre to jykrén kÿ ãg tóg vẽn jykre kórég há han mũgtĩ ver, vẽn vatánh tá. Kÿ ãg tóg sir vẽn jykre há kato tẽ mũ, ãg tÿ vẽn jykre kórég han kÿ, vẽn jykre há tÿ ãg mÿ há nĩ (há) ra. Ti vĩ mranh jafã vÿ tÿ ãg nÿtĩ, ãg tÿ Topẽ vĩ mranh to ẽn kÿ, ãg tÿ to ẽn sór tũ ra. Ëg kãkã tóg nĩ nĩ, vẽn jykre kórég ti. ²⁴⁻²⁵ Ëg tÿ to jykrén há han kÿ Topẽ tÿ ãg jyvẽn tĩ ẽn tóg ãg mÿ há tĩ, kÿ ãg tóg han sór mũ. Ge ra ãg tóg ti vĩ mranh ja nĩgtĩ, kÿ ãg tóg mranh mãn', mranh mãn' he tĩ sir, ãg tÿ mranh sór tũ ra.

Jagy pẽ ti nĩ. Kórég ãg nÿtĩ, ãg tÿ ùn há han ki kagtĩg nÿtĩn kÿ. Nũgme ki vár kãn jé ãg tóg ke mũ mÿr. Û nÿ hÿn ãg kren han ki kanhró nĩ, vẽn jykre

kórég tag to? Ëg Senhor tỹ Jesus Cristo hã vë. Ti hã vỹ ãg kren han mũ. Kỹ ãg tóg Topẽ mỹ: “há ti nĩ, ã kósın tỹ ãg kren han mũ ti,” he tĩ. Hã kỹ ãg tóg vësóg ki ãg jykre si tỹ tũg' he ki kagtĩg nỹtĩ. Jesus hã tugnĩn Topẽ tóg ãg mỹ vënh pãte fón tĩ, kỹ ãg tóg ti mỹ há nỹtĩ.

8

Topẽ kuprĩg tỹ ãg jagrẽ

¹ Kỹ tóg, ãg tỹ Jesus Cristo ki rã kỹ Topẽ tóg ãg vóg kónãn mãn ke tũ nĩ ha. ² Vënh jykre tãg vỹ ãg kãkã nĩ ha, Topẽ kuprĩg tugrĩn, ãg tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Ti tỹ tỹ ãg jagrẽ nĩn kỹ ãg rĩnrĩr nỹtĩ, kỹ ãg kygvar kỹ nỹtĩ sir, Topẽ vĩ mranh jan ki. Nũgme ki vár ke tũ ãg nỹtĩ ha. ³ Topẽ tỹ vãsỹ ãg jyvën mũ ra ãg krenkren ja tũ nĩ ver, ãg tỹ ki króm kãn ja tũ nĩn kỹ, ãg krónhkrój nỹtĩn kỹ. Hã kỹ Topẽ tóg ã kósın jënë ja nĩ. Û tỹ Topẽ vĩ mranh jafã ri ke tóg mur, ãg ri ke, hã ra tóg mranh ja tũ nĩ inhhã. Kỹ tóg ãg jagfy ter ja nĩ, ãg hã tỹ ti vĩ mranh ja tugrĩn. Topẽ tỹ ti vóg kónãn hã vë, ãg nỹtĩg ja ki. ⁴ Vãhã ãg tóg Topẽ tỹ vãsỹ ãg jyvën mũ ãn ki króm há nỹtĩ, Topẽ kuprĩg tỹ tỹ ãg jagrẽ nĩn kỹ. Kỹ ãg tóg ãg tỹ nén to ãn mũ ãn han mãn ke tũ nỹtĩ sir, ãg jagrẽ há tỹ ãg tar han mũ tugnĩn. ⁵ Ëg tỹ ãg tỹ nén to ãn mũ ãn han sór kỹ ãg tóg tỹ Topẽ vĩ mranh jafã nỹtĩ. Ëg tỹ hã ra Topẽ kuprĩg tỹ jagrẽ nĩn kỹ ãg tóg ti hã tỹ ãg mỹ nén tó mũ ãn han tĩ. ⁶ Ëg tỹ nén to ãn mũ ãn han kỹ ãg nũgme ki vár ke mũ vë. Ëg tỹ Topẽ kuprĩg tỹ ãg mỹ nén tó mũ ãn han kỹ ãg tóg vënh jykre tãg han kỹ nỹtĩ, kỹ ãg jatun mỹ mũgtĩ sir.

⁷ Û tỹ ãg tỹ nén to én mũ ãn han kỹ tóg Topẽ kato tẽ mũ sir. Ti pi(jé) Topẽ jykre han tí'. Han ki kagtĩg tóg nĩgtĩ. ãg jykre sin hã vẽ. ⁸ Û tỹ ãg tỹ nén to én mũ ãn han to tóg kórég nĩ, Topẽ ti. ⁹ Ag jãvo ãjag tóg Topẽ kuprĩg tỹ ãjag mũ nén tó mũ ãn hã han tí. ãg tỹ nén to én mũ ãn han vanh ãjag nỹtĩ, Topẽ kuprĩg tỹ tỹ ãjag jagrẽ nĩn kỹ. Û tỹ Cristo kuprĩg tỹ jagrẽ tũ nĩ ãn pi(jé) tỹ ti tũ nĩ'. ¹⁰ Cristo tũ vỹ tỹ ãg nỹtĩ, kỹ tóg ãg kãkã jẽ nĩ, Jesus Cristo ti, ã kuprĩg tỹ. Kỹ ãg há vỹ ter ke mũ, ãg tỹ Topẽ vĩ mranh jan kỹ. Hã ra ãg tóg ãg rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ, Topẽ tỹ ãg mũ vẽn pãte fón ja nĩn kỹ. ¹¹ Topẽ kuprĩg vỹ tỹ ãg jagrẽ jẽ ha. Topẽ vỹ Jesus rĩn mãn, ti ter kar kỹ. Ti tỹ Jesus rĩn mãn kỹ tóg ãg há ter ke tag rĩn mãn ki kanhró nĩ gé, ãg mũ ãg há tãg han kỹ, ti kuprĩg tỹ tỹ ãg jagrẽ nĩn kỹ.

¹² Inh kanhkã', Topẽ tũ vỹ tỹ ãg nỹtĩ ha, ãg tỹ ti jykre hã han jé. Kỹ han tũg nĩ, ãjag tỹ nén to én mũ ti. ¹³ ãg tỹ nén to én mũ ãn han kỹ ãg nũgme ki vár ke mũ. Topẽ tỹ ãg jagrẽ vỹ ãg tỹ nén to én mũ tag tỹ tũg' he sór mũ. ãg tỹ ti mré tỹ tũg' hen kỹ ãg vẽn jykre tãg han kỹ nỹtĩnh mũ. ¹⁴ ãg tỹ Topẽ kuprĩg tỹ ãg mũ nén tó tĩ ãn han kỹ ãg tóg tỹ Topẽ krẽ nỹtĩ, Jesus jãvy ãg nỹtĩ mỹr, ha mẽ. ¹⁵ ãg tỹ tỹ Jesus jãvy nỹtĩn kỹ ti pi(jé) ãg kanẽ jun ke mũ'. Ti kuprĩg vỹ tỹ ãg jagrẽ nĩ, kỹ ãg tóg tỹ Jesus jãvy nỹtĩ ha. Topẽ pi(jé) tỹ ãg patrão kórég ri ke nĩ'. Tỹ tóg ãg panh nĩ ha. Hã kỹ ãg tóg ti mỹ: "Aba," he tĩ, hã vỹ: "ãg jóg," he mũ, ãg vĩ ki. ãg jagrẽ hã jamẽn kỹ ãg tóg ti mỹ: "ãg jóg mág," he tĩ. ¹⁶ Topẽ kuprĩg hã ne ãg mũ tó tĩ', ãg tỹ tỹ Topẽ krẽ nỹtĩ ti, Jesus jãvy. Hã kỹ ãg ki

kanhró nýtí. ¹⁷ Ęg tỹ tỹ ti krě nýtĩn kỹ tóg ěg mỹ ã tũ nĩm kãn ke mũ gé, Topě ti. Jesus Cristo hã mỹ tóg nĩm kãn ke mũ, kỹ tóg ěg mỹ nĩm kãn ke mũ gé sir, ěg kãke mré. Hã jé ěg tóg ti mré jagãgtar ke mũ gé, ti tỹ vėnh jykre há to jagtar ja ěn ri ke. Kỹ ěg tóg ti mré tỹ ũn mág nýtĩnh ke mũ gé, ěg jagtar kar kỹ.

Kanhkã ve jé ěg tóg ke mũ

¹⁸ Ha vé, tag ki kanhró sóg nĩ, ha mẽ. Kanhkã tá tóg sér pě tĩnh mũ. Tá ěg tóg tỹ ũn mág nýtĩnh mũ. Kỹ ěg tỹ ũri ti tugnĩn jagãgtar mũ tag vỹ tỹ ěg mỹ nén ũ tũ pě nĩgtĩ, ěg tỹ tỹ ũn mág nĩnh ke to jykren kỹ. ¹⁹ Topě vỹ ã krě tỹ tỹ ũn mág han ke mũ. Kỹ Topě tỹ ũn han mũ kar ag tóg tag hã ve sór mũ gé, bicho kar, ka kar, ěkré kar ke gé, nén kar ti. ²⁰ Nén kar vỹ jagãgtar nýtĩ, ũn ve tỹ Topě vĩ mranh tugrĩn. Vėnh kókén ja tũ ti nĩ, Topě vĩ mranh ja tũ ti nĩ, hã ra tóg ũn ve tỹ Topě vĩ mranh ja tugnĩn jagtar nýtĩ, Topě tỹ ěg mré ti vóg kónãn kỹ, nén kar ti. ²¹ Hã ra Topě tóg ã tỹ ũn han mũ kar ag mỹ: “kejėn ajag jagtar mãn ke tũ nýtĩ ha,” he ja nĩ. Kỹ Topě tỹ Jesus jãvy ag tỹ ũn mág hyn han ke kurã ěn kã tóg nén kar tỹ há' henh ke mũ gé, kỹ tóg tũg mãn ke tũ nĩ ha, nén kar ti. Nén kar vỹ há nýtĩnh mũ, Jesus jãvy há nýtĩnh ke ěn ri ke. ²² Ver tóg Topě tỹ ũn han mũ kar ag mỹ jagy tĩ, kỹ tóg fag tỹ fag kósin mãn kỹ fag vėnhkrěr ěn ri ke han tĩ, Topě tỹ ũn han kar ti, ti jagãgtar nýtĩn kỹ. ²³ Nén ũ kar tag vėnhkrěr ri ke han ěg tóg tĩ gé, ěg tỹ ti jagy ven kỹ, ěg tỹ ti kuprĩg tỹ jagre nýtĩ ra. Ęg jagrė to ěg tóg ki kanhró nýtĩ, ěg tỹ tá tỹ ũn mág nýtĩnh ke ti. Ge ra tóg ver ěg mỹ jagy tĩ, tag ti ki, kỹ ěg tóg ti mré nýtĩ sór mũ. Kỹ ěg tóg venh ke mũ sir, ti tỹ ã krě pě mỹ nén nĩm ke mũ ěn ti. Hã jãvãnh ěg

tóg mũ. Ęn kã tóg ěg mŷ ěg fár tãg han ke mũ, ěg fár ter ke tũ ti.

²⁴ Krenkren kŷ ěg nŷtĩ, hã ra ěg tóg ver vég tũ nĩgtĩ, ěg krenkren kŷ nŷtĩ tag, ěg fár tãg tag. Ęg tŷ venh há tóg tĩ. Hã jãvãnh ěg tóg tĩ. Ęg tŷn jãvãnh mũ ra ěg tóg ver vég tũ nŷtĩ. Ęg tŷn ve kar kŷ ěg tóg ti jãvãnh mãn ke tũ nŷtĩ ha. ²⁵ Hã ra ěg tóg ver vég tũ nŷtĩ, hã kŷ ěg tóg ti jãvãnh mũ ver. To krónh ke tũ ěg tóg nŷtĩ, ti jãvãnh to.

Topě kuprĩg tŷ ěg jagfy vĩ

²⁶ Hã ra Topě kuprĩg vŷ ěg tar han tĩ, ěg krój nŷtĩn kŷ. Kejěn ěg ki kagtĩg nŷtĩ, ěg tŷ ne to vĩnh ken ki, ěg tŷ Topě mré věmén kŷ. Hã kŷ tóg ěg jagfy vĩ tĩ, Topě kuprĩg ti. Kejěn ěg jěnger mág han tĩ, ěg tŷ něn ũ to vĩnh ken ki kagtĩg nŷtĩn kŷ. Hã ra tóg ěg mré vĩ tĩ gé, ěg jagfy, Topě kuprĩg ti. Ti vĩ ki kagtĩg ěg nŷtĩ, hã ra tóg ěg jagfy vĩ' vĩ' he tĩ. ²⁷ Kŷ Topě vŷ ěg tŷ něn ũ to jykrén mũ kar vég tĩ. Kŷ tóg ã kuprĩg tŷ něn tó mũ tag ki kanhró nĩ gé. Ti jykre vŷ ti mŷ há nĩ, ti tŷ něn to vĩ mũ ti, ěg jagfy, Topě tũ kar ag jagfy. Topě tŷ něn ũ han sór mũ ěn hã to vĩ tóg tĩ, ti kuprĩg ti.

²⁸ Ha vé, Topě to há ěg nŷtĩ, hã kŷ ěg tŷ něn vég mũ kar vŷ ěg tar han ke mũ, ěg tŷ ti jagy vég mũ mré hã. Topě hã vŷ ěg ki rĩr mũ, hã kŷ něn ũ kar vŷ ěg tar han ke mũ, ti tŷ ěg kuprěg ja nĩn kŷ. ²⁹ Ęg tŷ ti ki ge tũg ki tóg: “inh ki tóg rãnh ke mũ, tag,” he ja nĩ, ki kanhró nĩn kŷ. Kŷ tóg ěg kuprěg ja nĩ gé, ěg tŷ ti kósin ri ke pě nŷtĩ jé. Ti hã vŷ tŷ Topě kósin pě nĩ inhhã, ti kósin ve, kŷ tóg tŷ ěg kãke nĩ gé sir, kŷ ti jãvy ag, ti ve fag vŷ e tãvĩ tãvĩ nŷtĩnh mũ ha. Ęg hã vě sir. Topě tŷ něn to jykrén hã vě. ³⁰ Hã jé tóg ěg

kuprêg, ky tóg êg my vênh vi jênê. Ti ty êg my vênh vi jênê ky tóg êg my vênh pãte fón gé. Êg my vênh pãte fón ky tóg êg ty ùn mág hyn han ke mü gé, ti mré, tá.

Topê ty êg to há

³¹ Tag tóg inh my e ti, sy to jyrén ke tóg inh my tú ti. Topê vy ty êg mré ke ni myr. Há ky êg kato tê ù pi(jé) êg ty hê ri kenh mü ha'. ³² Topê vy ã kósin pir fêg ja ni, ti ty êg jagfy ter jé. ã kósin pir nenh ja tú tóg ni, há ky tóg êg my nén ù há nenh ke tú pè ni, ti ty ã kósin pir nenh ja tú nin ky. ³³ Topê ty êg kuprêg ky tóg ù ty êg kato vi sór mü ra tóg ag my vênhmý ti. Topê há ne êg my vênh pãte fón ja nýtí'. ³⁴ Ky ù ag ty êg to: “kórég ag nýtí,” he mü ra êg tóg Topê my há nýtí. Jesus Cristo há tóg ter ja ni, êg jagfy, ky tóg rír mân ja ni gé. Topê pègja tá tóg ni ni, ti rá há, ky tóg êg jagfy vi ti.

³⁵ Ky ù pi(jé) Cristo ty êg to jũ han ki kanhró ni'. Ti fe vy ty êg nýtí. Kejên êg tóg nén ù jagy venh ke mü, ti tigrin. Kejên êg kanê jur ke mü. Kejên ag tóg êg vóg kónân ke mü. Kejên êg tóg kókinkir ke mü. Kejên êg tóg kur venh ke tú ni gé. Kejên êg tóg kãgter kren ke mü. Kejên ag tóg êg kãmí ù tén ke mü. Jérin my êg tóg Cristo tovãnh ke tú ni. Ky tóg êg tovãnh ke tú ni gé, Jesus Cristo ti. Êg to há nin ky tóg ni ni. ³⁶ Kejên êg tóg ti jagy tag vég ti, há ky tóg rán ky ni, ha mẽ: “êg ty ã to há nýtí tugnín ag tóg êg tén sór ti, kurã kar ki. Ag my êg tóg carneiro ri ke nýtí. Carneiro tânê êg tóg ti, êg ty ko jé. Vênh mëg ri ke êg nýtí, ag my, êg ty ã to há nýtí tigrin,” he ja tóg ni, Topê vi rá ki. Há ra tóg ge ni. ³⁷ Há ra tóg ty nén ù tú ni, êg my. Ti há ne êg tar han tí', ù ty êg to há

tãvĩ nĩ tĩ. Hã kÿ tóg ãg mÿ sér tĩ, ãg tÿ nén jagy vég mũ ra, ti tugrĩn.

³⁸ Ha vé, tag ki kanhró sóg nĩ, ha mẽ. Nén ã pi(jé) Topẽ tÿ ãg to há nĩ tag tÿ tũg' henh mũ', ha mẽ. ãg ter mũ ra tóg ãg to há nĩ, ãg ter tũ ra ke gé. Topẽ tÿ jẽnẽ jafã ag vÿ Topẽ tÿ ãg kato tẽ han ki kagtĩg nÿtĩ gé. Japo ag vÿ ti tÿ ãg kato tẽ han ke tũ nĩ gé, ag tÿ han sór mũ ra. Pã'i kar ag vÿ tag han ki kagtĩg nÿtĩ gé. ãg tÿ ãri nén ã jagy vég mũ ra ãg tóg ti tovãnh ke tũ nĩ, kÿ tóg ãg to jũnh ke tũ nĩ gé, ãg tÿ kejẽn nén ã jagy tãvĩ vég mũ ra. ³⁹ Kanhkã tân ag vÿ ti tÿ ãg to jũ han ke tũ nĩ gé, nũgme tân ag ke gé, ag tÿ ti tÿ ãg to jũ han sór mũ ra. Topẽ tÿ nén hyn han ja kar vÿ ti tÿ ãg to jũ (jé) han ke tũ pẽ nĩ. ãg to há nĩ kÿ tóg nĩ nĩ, ãg tÿ ãg Senhor tÿ Jesus Cristo ki ge kÿ nÿtĩn kÿ.

9

Topẽ tÿ Judeu ag kuprẽg

¹ Nén ã tó sór inh mũ gé, ha mẽ. Cristo vÿ ki kanhró nĩ, sÿ tónh ke mũ tag. Sÿ ki hã ke vẽ, ón tũ sóg nĩgtĩ, kÿ Topẽ kuprĩg vÿ inh mÿ: “ki hã ã tóg tó,” he tĩ gé. ²⁻³ Ha mẽ, inh mré ke ag to sóg fe kaj tãvĩ nĩ, Judeu ag to, ag tÿ Jesus kato tẽn kÿ. Fÿ sóg tĩ, sÿ ag mĩ ãkrén kÿ, inh mÿ tóg vẽn kaga jagy ri ke nĩ, ha mẽ. Kÿ, Topẽ tÿ ag jagfÿ inh kato tẽ ra tóg inh mÿ há tĩ vẽ, Jesus tÿ ãg jagfÿ ter ri ke, ag tÿ ti ki ge jé. Ti tÿ ag jagfÿ isÿ Cristo mré ke tũ han ra tóg inh mÿ há tĩ vẽ. Tÿ ag tóg inh kanhkã pẽ nÿtĩ, ⁴ isÿ tÿ ag mré Israel krẽ nĩn kÿ. Tÿ ag tóg Topẽ krẽ ja nÿtĩ vẽ, kÿ tóg ag mÿ ã jykre tar ven ja nĩ gé. Ag mré vẽn jykre tÿ hẽn ri ke han ja tóg nĩgtĩ, ag jyvẽn ja tóg

nĩgtĩ gé, kũ ti vĩ tó tĩ ag vĩ rán ja nĩgtĩ gé, Topẽ vĩ ti. Ti jo Ìn pẽ han ja ag tóg nĩgtĩ, Jerusalém tá, krẽm nén ù kar pũn jafã. Ag mĩ tóg ã tỹ nén han ke ti kãmén ja nĩgtĩ. ⁵ Ëg jóg'jóg ve ag, ù tỹ vãsỹ Topẽ mré vēmén tĩ ag vĩ ag jóg'jóg ve nỹtĩ gé, kũ Cristo vĩ tỹ ag kã ù nĩ gé, ag kanhkã, ti tỹ ga kri tĩg kũ. Ëg kri ke kar vẽ, Cristo ti, Topẽ ti. Ti hã mĩ ãg vĩ há han ke mũ, to ãg krónh ke vãn nỹtĩ, ga kri, kanhkã tá ke gé, ti mĩ vĩ há han to. Amém.

⁶ Jesus kato tẽ ag tóg nỹtĩ ha, Israel ag, Topẽ tỹ ag jyvèn ja ra. Hã kũ tóg Topẽ tỹ ag mĩ tó há han ja tũ nĩ ve nĩ. Hã tũ vẽ hã ra. Ag hã ne to jykrén há han ja tũ nĩ', ti tỹ ag mĩ tó há han ja ra. Ëg tỹ to jykrén há han kũ ãg Israel ag jykre ki kanhrãn mũ, ha mẽ: Israel krẽ ù tóg tỹ Topẽ krẽ pẽ tũ nỹtĩ, ha mẽ. ⁷ Hã ra ag tóg: “Abraão vĩ tỹ ãg jóg'jóg ve nĩ,” he tĩ, “hã kũ ãg tóg tỹ Topẽ krẽ nỹtĩ, Abraão tugnĩn,” he ag tóg tĩ. Kygné kũ ag tóg tag tó tĩ, ha mẽ. Topẽ tóg Abraão mĩ: “ã kósin tỹ Isaque krẽ vỹ tỹ ã krẽ pẽ nỹtĩnh mũ,” he ja nĩ. ⁸ Hã ra Abraão vĩ krẽ e han ja nĩgtĩ, kósin pir tũ ti nĩ. Hã kũ Abraão krẽ ù vỹ tỹ Topẽ krẽ tũ nỹtĩ, Abraão tỹ ag han ja ra. Ù tỹ Topẽ ki ge kũ nỹtĩ ag hã vỹ tỹ Topẽ krẽ nỹtĩ, Topẽ tỹ ùn kuprẽg ja ag.

⁹ Topẽ vĩ Abraão mĩ: “prỹg tũg kũ sóg ã venh kãtĩg mãn ke mũ, kũ Sara fi kósin vĩ kã nỹnh mũ sir, ha vemnĩ,” he ja nĩ. Topẽ tỹ Abraão mĩ Isaque mur ke tó jan hã vẽ, ti tỹ Isaque hã kuprẽg jan kũ. ¹⁰ Kũ tóg ge nĩ gé, ãg tỹ Rebeca fi krẽ to jykrén kũ, Isaque prũ fi. Krẽ vègni han ja fi nĩ, kũ ag tóg tỹ ãg jóg tỹ Isaque krẽ kar nỹtĩ, ùn vègni ja ag. ¹¹⁻¹² Kũ ag mur tũg ki, ag tỹ ver nén ù han tũg ki Topẽ tóg ag mỹnh fi mĩ: “ùn mur vén ke mũ vĩ tỹ ù tỹ ti nón

mur ke mǔ ěn krēm ke jĕnh ke mǔ, ha vemnĭ,” he ja nĭ. Topĕ tỹ fi mỹ tó kǎ ag tóg nĕn ũ há mré nĕn ũ kórég han ja tũ nĭ ver. Ag mur tũg ki ke ja vĕ. Topĕ tỹ ěg mỹ ă jykre ven sór ja vĕ, hă kỹ tóg ag mur tũg ki tag tó ja nĭ. Ǻ tỹ nĕn to jykrén mǔ ěn han ti tĩ, Topĕ ti. Kỹ tóg ă tỹ ũn kuprĕg sór mǔ ěn hă kuprĕg tĩ gé, ag tỹ ver nĕn ũ han tũg ki. ¹³ Hă kỹ tag tóg rán kỹ nĭ gé, Rebeca fi krĕ ěn ag to, ha mĕ: “Jacó to inh há nĭ, hă ra sóg ti jo mur ja tỹ Esaú to kórég nĭ,” he ja tóg nĭ, Topĕ vĭ rán ki.

¹⁴ Kỹ Judeu ag hỹn inh mỹ: “Topĕ jykre vỹ há tũ nĭ,” he sór mǔ. “Kuryj tũ ti nĭ, ti tỹ vĕsóg ki nĕn to jykrén sór kỹ, ti tỹ ũn kuprĕg mǔ ěn to,” he ag hỹn tĩ. Hă tũ vĕ hă ra. ¹⁵ Hă kỹ tóg Moisés mỹ: “isỹ ũn jagăgtăn sór mǔ ěn hă jagăgtăn jé sóg ke mǔ,” he ja nĭ, Topĕ ti. ¹⁶ Ęg tỹ to văsăn tũ vĕ, ěg tỹ to tar nĭnh ke tũ vĕ. Topĕ tỹ vĕsóg ki ěg jagăgtăn hă vĕ. ¹⁷ Hă kỹ ga tỹ Egito tá pă'i tỹ Faraó to tag tóg rán kỹ nĭ gé, ha mĕ. “Ūn tar vỹ tỹ inh nĭ,” he ja ti nĭ, Topĕ ti, Faraó mỹ. “Ǻ tỹ sóg ũn tar han, vĕnh kar tỹ isỹ tỹ ũn tar nĭ tag ki kanhró nỹtĩ jé, isỹ ă vóg kónăn to, ă tar jĕ ra. Vĕnh kar tỹ inh jyjy mĕnh ke vĕ, hă jé sóg ă fĕg,” he ja ti nĭ, văsỹ, Topĕ ti, Faraó mỹ.

¹⁸ Hă kỹ, Topĕ tỹ ũn jagăgtăn sór nĭnh kỹ tóg ti jagăgtăn tĩ sir. Hă ra tóg ũ tỹ mĕ jăvănh ěn ti kutu kăfór han mǔ sir, Faraó ri ke.

Topĕ tỹ ă tỹ nĕn han sór mǔ ěn han tĩ

¹⁹ Kỹ Judeu ag hỹn inh mỹ: “kỹ ěg hỹn Topĕ tỹ ěg kuprĕg tũ tugrĭn kutu nỹtĭnh mǔ,” he sór mǔ. “Tĩ tugnĭnh ke vĕ. Kỹ ti tỹ ne jé ěg vóg kónăn sór nĕ?” he sór ag hỹn mǔ, ón kỹ Topĕ to vĭnh kỹ. ²⁰ Ha vé, ěpră

ke vỹ tỹ ẽg nỹtĩ. Ti vĩ kafãn ke tũ pẽ ẽg tóg nĩ. Ti kamẽg jé ẽg tóg ke mũ. Ǻ tỹ nén han sór mũ ẽn han ti tĩ.

Ẽg rãnrãj to jykrén nĩ. Kejẽn ẽg tóg nén ù han tĩ, go'or tỹ. Kỹ go'or tóg ẽg mỹ: “isỹ kukrũ kórég han tũg nĩ, isỹ kukrũ sĩnvĩ han nĩ,” he tũ nĩgtĩ. Ẽg vĩ kafãn ke tũ ti nĩ, go'or ti. Ẽg tỹ tỹ nén han sór mũ ẽn han ẽg tóg tĩ, ti ki jẽmẽ vãnh ẽg nỹtĩ. ²¹ Go'or ù tỹ ẽg kukrũ sĩnvĩ han tĩ, ù tỹ ẽg kukrũ kórég han tĩ. Ẽg tỹ nén han sór mũ ẽn han ẽg tóg tĩ.

²² Topẽ vỹ ẽg rãnrãj tag ri ke han tĩ gé. Ti tỹ nén han sór mũ ẽn han ti tĩ, ẽg tỹ, ẽg tỹ ti mỹ go'or tỹ kukrũ ri ke nỹtĩn kỹ. Û ag to tóg jũ tĩ, ẽg kar tỹ ag ki ti tar nĩ to jykrén jé, ti jũ ẽn ti, Topẽ ti. Kỹ tóg kãnhmar ag to jũnh ke vẽ vẽ, hã ra tóg ver ag to fe mág nĩ, ag kórég tãvĩ nỹtĩ ra, ti tỹ ù to jũnh ke mũ ag. Hã ra tóg ag vóg kónãn ke mũ, ha vemnĩ. ²³ Kỹ tóg ù ag jagãgtãn mũ gé, vẽnh kar tỹ ag ki Topẽ tỹ tỹ ùn há tãvĩ nĩ to jykrén jé, ẽg há kar kãfór. Hã jé tóg ag kuprẽg ja nĩgtĩ. Ti tỹ ag tỹ ùn mág han sór vẽ, ti mré. ²⁴ Ẽg hã vẽ sir, ùn kuprẽg kỹ nỹtĩ tag ag. Hã kỹ tóg ẽg mỹ vẽnh vĩ jẽnẽ. Judeu ag kãmĩ tóg ẽg mỹ vẽnh vĩ jẽnẽ, fóg ag kãmĩ ke gé, kanhgág ag kãmĩ ke gé, ti tỹ ẽg jagãgtãn sór kỹ.

²⁵ Hã kỹ Oséias tóg tag tó ja nĩ, ha mẽ. “Vãsỹ ag vỹ tỹ inh mré ke tũ ja nỹtĩ, hã ra sóg ag mỹ: “inh mré ke vỹ tỹ ãjag nỹtĩnh mũ ha, isũ ag,” he sór mũ, he ti, Topẽ ti,” he ja tóg nĩgtĩ, Oséias ti. “Vãsỹ sóg ag to há tũ ja nĩgtĩ, hã ra sóg ag to há nĩnh mũ ha,” he ti. ²⁶ “Vãsỹ sóg ag mỹ: “ãjag pi(jé) tỹ isũ nỹtĩ!” he ja nĩgtĩ. Hã ra sóg ag mỹ: “Topẽ krẽ vỹ tỹ ãjag nỹtĩnh mũ,” henh ke mũ, “ùn rĩr nĩ ẽn krẽ vỹ tỹ ãjag nỹtĩnh

mũ,” he jé sóg ke mũ ag mÿ,” he ti, Topê ti,” he ja tóg nĩ, Oséias ti. Ti tÿ ù tÿ ùri Cristo ki ge kÿ nÿtĩ ag kāmén hã vë.

²⁷ Kÿ Isaías vÿ Israel krê ag to tag tó, ha mẽ: “e ag nÿtĩ, Israel krê ag, rÿnhryj e nĩ ãn ri ke, goj kāmĩ pó rÿnhryj e nĩ ãn ri ke. Ge ra ag pipir nÿtĩnh mũ, ùn krenkren ke mũ ag. ²⁸ Topê vÿ kãnhmar ã tÿ nén tó ja ãn han ke mũ, ga tag ki, kÿ tóg ag vóg kónãnh kãn ke mũ, ùn e ãn ag, ag kórég nÿtĩnh kÿ,” he ja ti nĩ, Isaías ti. ²⁹ Kÿ tóg tag tó ja nĩ gé, ha mẽ: “ëg tÿg kãn kren ti, Topê ti, vënh kar kri nĩ ãn ti. Hã ra tóg ëg kãmĩ ùn pipir krenkren han ja nĩgtĩ. Cidade tÿ Sodoma tá ke ag tÿg kãn ja tóg nĩ, Topê ti, cidade tÿ Gomorra tá ke ag ke gé. Kÿ tóg ëg tÿg kãn kren gé, ag ri kén, hã ra tóg ëg kãmĩ ù krenkren han mũ,” he ja tóg nĩ, Isaías ti.

³⁰ Oséias mré Isaías ag tÿ tó mũ vÿ ge nĩ, ha mẽ. Fóg ag, kanhgág ag pi(jé) vënh jykre kuryj nón mũ ja nĩgtĩ'. Ge ra Topê tóg ag jagãgtãnh kÿ ag mÿ vënh pãte fón mũ ha, ag tÿ Jesus ki rã kÿ. ³¹ Ag jãvo Israel krê ag vÿ ãjag jykre hã tÿ Topê tÿ ag jyvën ki króm sór ja nĩgtĩ. “Ti vĩ han ëg tĩ, kÿ tóg ëg to há nĩ,” he ag tóg tĩ. Hã ra ag tóg ki króm kãn ja tũ nĩ, hã kÿ Topê tóg ag to há tũ nĩ, jérĩn mÿ. ³² Hẽ ri ken kÿ hÿn'? Ag tÿ ti ki ge ja tũ nĩnh kÿ, hã kÿ tóg ag mÿ vënh pãte fón ja tũ nĩ gé. Ag tÿ vësóg ki Topê jykre ki króm sór ja vë. Hã kÿ ag tóg ón kÿ ki króm ja nĩgtĩ. Hã kÿ ag tóg Cristo kato tẽ nÿtĩ.

Pó ri ke ti nĩ, Cristo ti, ëg tÿ tÿ krĩm ke jafã. Ag tÿ ti tÿ krĩm ke jan hã vë, hã vÿ: ti ki rã tũ, he mũ. ³³ Hã kÿ tag tóg rán kÿ nĩ, Jesus Cristo to, ha mẽ. “Pãnónh sĩ tÿ Sião pénĩn cidade ki sóg pó nĩm mũ, ag tÿ tÿ

krĩm ke jé. Kĩ ag tóg, pãró tag tỹ ag tóg krĩm ke kỹ vár ke mũ sir. Hã ra ù tỹ ti ki rã mũ vỹ ã tỹ nén ve sór mũ ẽn venh ke mũ,” he ja ti nĩ, Topẽ vỹ rán ki, Jesus Cristo to.

10

Judeu ag tỹ Jesus ki ge kỹ krenkren ke

¹ Inh kanhkã', isỹ inh mré ke tỹ Israel tỹ krenkren han venh há tävĩ tóg tí, hã jé sóg Topẽ mré vémén tí. ² Topẽ vỹ han jé ag tóg vãsãnsãn mũgtĩ, tag vég isóg nĩ nĩ. Hã ra ag tóg ki kagtĩg nỹtĩ, kỹ ag tóg ẽg tỹ nén han ke tũ ẽn han tí. ³ Vêsóg ki ag tóg vẽnh jykre kuryj to vãsãn sór tí. Hã ra ù tỹ ẽg mũ vẽnh jykre kuryj nĩm sór mũ vỹ tỹ Topẽ ti nĩ. Tag ve sór tũ ag nỹtĩ, Topẽ tỹ ẽg mũ nĩm ke tag. Hã kỹ ag tóg Topẽ kato vãsãnsãn mũ. ⁴ Cristo vỹ hur kãtĩg. Kỹ ẽg tóg ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ti mũ há nỹtĩ ha. Ẽg tỹ Topẽ tỹ vãsỹ ẽg jyvẽn ki króm tugnĩn ke pijé'. Jesus Cristo ki rã tigrĩn ke vẽ.

⁵ Ha vé, Moisés vỹ Topẽ jykre si to tag rán, ha mẽ. “Ủ tỹ vẽnh jykre kuryj han kãn mũ vỹ rĩr nĩnh ke mũ, ù tỹ ge vỹ rĩr krỹg ja tũ venh ke mũ, ti tỹ Topẽ tỹ ẽg jyvẽn tí ẽn ki króm kãn tugnĩn,” he ja tóg nĩ, Moisés ti. Hã ra ẽg tóg ki króm kãn ki kagtĩg nỹtĩ, hã kỹ ẽg tóg ẽg tỹ ki króm kãn sór mũ ra rĩr nĩnh ke tũ nĩ. ⁶ Ẽg tỹ Jesus ki rã tigrĩn ẽg Topẽ mũ há nỹtĩ. Kỹ ẽg tóg: “ủ nỹ hỹn kanhkã ra tĩg mũ, Cristo pére kãtĩg jé?” henh ke tũ pẽ nĩ. Mur kỹ ti nĩ ha. ⁷ Kỹ ẽg: “ủ nỹ hỹn vẽnh kuprĩg ag jamã ra tĩg mũ, Cristo rĩn mãn jé?” henh ke tũ pẽ nĩ gé. Rĩr mãn kỹ ti nĩ ha. ⁸ Tag tó jé ẽg tóg ke mũ, ha mẽ: “jagy tũ ti nĩ, Topẽ vỹ ti,

to jykrén há ti nĩ. Kãnhmar ãg tónh ke mũ, kãnhmar ãg to jykrén ke mũ, Topẽ vĩ to,” he jé ãg tóg ke mũ.

Topẽ vĩ tag hã tó sóg tĩ. “Jesus Cristo ki rã tugnĩn ãg krenkren ke mũ,” he sóg tĩ. ⁹ ãg krenkren jé ãg tóg Jesus to: “ãg Senhor vĩ tỹ ti nĩ,” henh ke mũ. Vẽnh kar mũ ãg tónh ke mũ. Kỹ ãg tóg ãg fe tỹ ti ki rãnh ke mũ gé. Topẽ tỹ ti ter kar kỹ ti rĩn mãn ja tag vĩ tỹ ãg mũ ki hã ke nĩ, kỹ ãg kri fig mũ. Kỹ ãg tóg krenkren ke mũ sir. ¹⁰ ãg tỹ ãg fe tỹ ti ki rã kỹ ãg tóg ti mũ há nỹtĩ. ãg tỹ vẽnh kar mũ ti kãmén kỹ ãg krenkren ke mũ sir. ¹¹ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ: “ãg tỹ ti ki ge kỹ ãg tóg ãg tỹ nén ve sór mũ ẽn venh ke mũ,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ rán ki. ¹² Vẽnh kar mũ ke vễ sir, vẽnh vĩ tag. Judeu ag mũ ke vễ, kar kỹ fóg ag mũ ke vễ gé, kanhgág ag mũ ke vễ gé. Tỹ tóg ãg kar Senhor nĩ mũr. Kỹ, ãg tỹ ti mũ nén ù to vĩn kỹ tóg ãg mũ nén ù tỹ hẽn ri ke nĩm ke mũ gé sir, ãg kar mũ. ¹³ Tag hã vĩ rán kỹ nĩ gé, ha mẽ: “ãg tỹ ãg Senhor mũ: “inh kren han nĩ,” hen kỹ ãg krenkren ke mũ, ãg kar,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki.

¹⁴ ãg tỹ ti ki rã tũ nỹtĩ ra ãg tóg: “inh kren han nĩ,” he ki kagtĩg nỹtĩnh mũ vễ. ãg tỹ ti vĩ mẽ ja tũ nỹtĩ ra ãg tóg ti ki ge ki kagtĩg nỹtĩnh mũ vễ. ù tỹ ãg mũ ti vĩ tó tũ nĩ ra ãg ti vĩ mẽnh ke tũ nĩnh mũ vễ. ¹⁵ Topẽ tỹ ag jẽgnẽg tũ nĩ ra ag tóg ãg mũ ti vĩ tónh ke tũ nĩnh mũ vễ. Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ. “ù tỹ ãg mũ Topẽ vĩ sér ma kãmũ ag junjun vĩ ãg mũ sér pẽ tĩ,” he ja tóg nĩ, Topẽ vĩ tỹ rán kỹ nĩ ki. Topẽ tỹ ã vĩ tó tũ ag jẽgnẽ to ken hã vễ.

¹⁶ Hã ra ù ag tóg kri fi jãvãnh nỹtĩ gé, ag tỹ ón kỹ mẽg mũ ra, Topẽ vĩ sér ti. Isaías vĩ ag to Topẽ mũ

tag tó ja nĩ. “Ĕg jóg mág', inh vĩ mẽ jãvãnh ag nỹtĩ,” he ja tóg nĩ. ¹⁷ Hã kỹ tóg, ĩg tỹ ti vĩ mẽ há han kar kỹ ĩg tóg ti ki rã tĩ. Ĕg tỹ Cristo kãme mẽ kỹ ĩg ti ki rã tĩ.

¹⁸ Kỹ ãjag hỹn inh mỹ: “Judeu ag mỹ hẽn ri ke mũn mẽ ja tũ nĩ, hã kỹ ag mỹ ti ki ge ja tũ nĩ?” he sór mũ, ãjag tỹ inh carta tag ve kỹ. Vó, mẽ kỹ ag nỹtĩ vẽ. Tag vỹ rán kỹ nĩ, ha mẽ: “ga kar mũ ag tóg mẽ ja nĩgtĩ, ã vĩ ti. Ga fyr tá tóg jun gé, ã vĩ ti,” he ja ti nĩ, Topẽ vĩ rá ki.

¹⁹ Kỹ ãjag hỹn inh mỹ: “kỹ Judeu ag hẽn ri ke mũn to jykrén há han ki kagtĩg nỹtĩ, ag tỹ mẽg mũ ra?” he sór mũ, ãjag tỹ inh carta tag ve kỹ. Vó, ag tỹ to jykrén sór kỹ ag tóg to jykrén mũ vẽ. Moisés vỹ ĩg mỹ tag kãmén, ha mẽ: “Topẽ tóg fóg mré kanhgág to tag tó sór mũ, ha mẽ,” he tóg. “Ag vỹ tỹ isũ tũ nỹtĩ ver, hã ra sóg ag tỹ isũ han sór mũ, ãjag tỹ ag ve kỹ ãjag tỹ inh ki rã to én jé,” he tóg. “Fóg mré kanhgág ag vỹ ãjag mỹ krĩ tũ nỹtĩ, hã ra sóg ag to há nĩ sór mũ, ãjag tỹ ag tigrĩn jũgũ jé, he tóg, Topẽ ti,” he ja tóg nĩgtĩ, Moisés ti, Judeu ag mỹ.

²⁰ Kỹ Isaías tóg tag tó mũ gé, fóg ag to, kanhgág ag to, ha mẽ. “Ũ ag tóg inh jãvãnh ja tũ nỹtĩgtĩ, hã ra ag tóg inh vĩ jẽmẽg mũ ha. Topẽ hẽn ri ke tĩ? he ja tũ ag nỹtĩ, hã ra sóg ag mỹ inh vĩ jẽnẽg mũ ha, he tóg, Topẽ ti,” he ja ti nĩ gé, Isaías ti. Pã'i ag kamẽg vãnh kỹ tóg Judeu ag mỹ fóg ag mré kanhgág ag tỹ Topẽ ki genh ke tó ja nĩ, Isaías ti. ²¹ Kỹ tóg Israel ag to tag tó ja nĩ gé sir, ha mẽ: “kurã kar ki sóg ãjag mỹ: kunĩg, he tĩ. Hã jé sóg ãjag mỹ inh nĩgé ven tĩ, ãjag tỹ gĩr mỹ ãjag nĩgé ven tĩ ẽn ri ke. Hã ra ãjag tóg inh vĩ mẽ jãvãnh nỹtĩ'. Inh vĩ kafãn kónãn ãjag tóg mũ

mÿr',” he ja tóg nĩ, Isaías ti, ti tÿ Judeu ag mÿ Topě vĩ tón kÿ.

11

Israel krě'krě pipir ag vÿ tÿ Topě tũ nÿtĩ

¹ Kÿ ājag hÿn: “kÿ Topě mÿ ā povo tÿ Israel tovānh kãn kÿ nĩ?” he sór mũ, ājag tÿ inh carta tag ve kÿ. Vó, ag tovānh kãn tũ ti nĩ. Hã vé, tÿ sóg Israel krě nĩ gé, hã ra sóg ti ki rã. Abraão krě'krě ũ vÿ tÿ inh nĩ gé, ti kósin'kósin tÿ Benjamim krě'krě ũ mÿr. ² Isovānh ja tũ ti nĩ, Topě ti, hã kÿ tóg ā povo tovānh kãn ja tũ nĩ. Nén kar han tũg ki tóg ěg kuprěg ja nĩ, ěg tÿ tÿ ti tũ nÿtĩ jé.

Elias to jykren nĩ. Ti kãme tóg rán kÿ nĩ, Topě vĩ rá ki. Elias tempo kã Israel ag tóg Topě kato tẽ mũ. Kÿ ag tóg Elias kato tẽ mũ gé, ti tén jé. Hã kÿ tóg Topě mÿ tó mũ, Elias ti, kÿ tóg: ³ “Senhor,” he mũ. “Ā vĩ tó tĩ ag kãgtén kãn ag huri, ā mÿ pũn jafã kókén ag huri ke gé. Inh pir mÿ sóg kren, kÿ ag tóg isén sór mũ ha ke gé. Ā tovānh kãn kÿ ag nÿtĩ,” he ja tóg nĩ, Elias ti, Topě mÿ, Israel ag to. ⁴ Hã ra Topě tóg ti mÿ: “krĩ kufy han tũg nĩ,” he mũ. “Ū tÿ 7 mil (ke) vÿ ki nÿtĩ, ũ tÿ isovānh tũ ag, sÿ ũn kuprěg ja ag. Tag ag vÿ vėnh kãgrá tÿ topě tÿ Baal mÿ: “Topě vÿ tÿ ā nĩ,” he ja tũ nĩ,” he ja tóg nĩ, Topě ti, Elias mÿ. Ti tÿ Israel pipir ag tÿ Topě tovānh tũg ja ěn tó vė.

⁵ Ge ti nĩgtĩ, ũri. Pir ag nÿtĩ, Israel tÿ Topě to há nÿtĩ ag. Ti kato tẽ kãn tũ ěg mÿr. Topě vÿ ěg jagãgtãn, kÿ tóg ěg kuprěg, hã kÿ ěg tóg ti to há nÿtĩ, ěg pipir nÿtĩ ra, ěg tÿ tÿ Israel krě nÿtĩn kÿ. ⁶ ěg tÿ vėsóg ki han pijé', ěg tÿ to vāsãn pijé'. Topě tÿ vėsóg ki ěg jagãgtãn hã vė. Ke tũ nĩ mũ ra tóg: “vėsóg ki

sóg ãjag jagãgtãn,” henh ke tũ nĩ vễ. Hã ra tóg vễsóg ki êg jagãgtãn.

⁷ Ge ti nĩ, ha mẽ, Israel ag vỹ ve sór ja nĩgtĩ, Topẽ tỹ êg mỹ nén ù há ven ke ên ti, hã ra ag tóg venh ke tũ nĩ. Topẽ tỹ ùn kuprẽg mũ ag hã mỹ tóg ven tĩ, Topẽ ti. Jãvo ù ag tóg kutu nỹtĩ sir, ag tỹ Topẽ vỹ mẽ jãvãnh nỹtĩn kỹ. ⁸ Hã kỹ tag tóg rãn kỹ nĩ, Israel ag to, ha mẽ: “Topẽ vỹ ag krĩ tũ han, hã kỹ ag tóg ti vỹ rá vég mũ ra to jykrén tũ nỹtĩgtĩ. Mẽg tũ ag nỹtĩ, ãjag nĩgrẽg ra. Ûri ag tóg gen kỹ nỹtĩnh mũ ver,” he ja ti nĩ, Topẽ vỹ rãn ki. ⁹ Kỹ Davi vỹ Judeu ag to tag tó ja nĩ gé, ha mẽ: “Topẽ mỹ festa han ag tóg tĩ. Hã ra ag tóg ón kỹ ti mỹ festa han tĩ, kỹ ag tóg to sigse kỹ nỹtĩnh mũ, ag festa to. Ag sigse kỹ tóg ag vóg kónãnh ke mũ, Topẽ ti. Krenkren ke tũ ag tóg nĩ. ¹⁰ Kutu ag nỹtĩ, to jykrén ke tũ pẽ ag nỹtĩ, kỹ ag tóg vễnh jykre kufy hã venh ke mũ, hã to ag jagtar nỹtĩnh mũ,” he ja tóg nĩ, Judeu ag to, Davi ti.

Judeu ag to é henh ke tũ êg tóg nĩ

¹¹ Kỹ ãjag hỹn inh mỹ: “kỹ Topẽ mỹ Judeu ag tỹ nũgme ki vár ke tag ve sór mũ, hã jén mỹ ag mỹ Jesus jẽnẽ ja nĩ, ag tỹ ti tỹ prãnh ke jé?” he sór mũ. Vó. Hã ra ag tóg Topẽ kato tẽgtẽ tĩ. Ti vỹ mranh ja ag tóg nỹtĩgtĩ, hã kỹ Topẽ tóg fóg ag mré kanhgág ag krenkren han sór mũ, Judeu ag tỹ ag ve kỹ ti ki ge to én jé. ¹² Kỹ Judeu ag tỹ Topẽ vỹ mranh kỹ Topẽ tóg fóg mré kanhgág kar to há nĩ. Kỹ Judeu ag vỹ jagãgtar nỹtĩ. Ag nỹtĩg ja ki ù ag kar vỹ Topẽ tỹ ag to há nĩ vég mũ. Há ti nĩ, tag. Kỹ, Topẽ tỹ Judeu ag to há! he mãn nĩ ra tóg hã ra ga kri mũ kar mỹ há pẽ tãvĩ tĩnh mũ vễ, mỹr, ha mẽ. Hã ra tóg ag to há tũ nĩ ver.

¹³ Kĩ sóg ãjag mỹ tag tó sór mũ, ãjag tỹ tỹ fóg nỹtĩn kỹ, kanhgág ag mỹ ke gé. ãjag apóstolo vỹ tỹ inh nĩ, sỹ ãjag mỹ Topẽ vỹ tó jé. Inh rãnrãj vỹ inh mỹ sér pẽ tĩ. ¹⁴ Isỹ ãjag mỹ Topẽ vỹ tó kỹ inh mré ke ag hẽn ri ke mũn ãjag kóm Jesus ki ge sór mũ gé, kỹ ag krenkren ke mũ sir, Israel ag. ¹⁵ Ha vé, Topẽ tỹ inh mré ke ag tovãnh to tóg povo ù ag to há nĩ ha, ag to jũ mãn tũ tóg nĩ sir. Topẽ tỹ Israel ag to há' he mãn mũ ra tóg vãnh kar mỹ há pẽ tãvĩ tĩnh mũ vễ, kỹ vãnh kar vỹ rĩnrĩr mãn ke mũ vễ, ùn kãgter mũ ag mré hã. Hã ra tóg ag to há tũ nĩ ver.

¹⁶ Ĕmĩ to jykrén nĩ. Ĕmĩ kupar ko há nĩn kỹ tóg ko há kar nĩ. Ge ti nĩgtĩ gé, ka tỹ. Ti jãre há nĩn kỹ ka vỹ há kar nĩ. Israel ag vỹ tag ri ke nỹtĩ. Ag jóg'jóg ve ag vỹ ka jãre ri ke nỹtĩ. Topẽ mỹ ag há nỹtĩ ja nĩgtĩ, hã kỹ ag krẽ vỹ Topẽ mỹ há nỹtĩnh ke mũ gé. ¹⁷ Povo tỹ Israel vỹ ka tỹ oliveira há ri ke nỹtĩ. Ti jãre vỹ há nĩ, hã ra ti pẽ ù tóg kórég nỹtĩ. Hã kỹ tóg mrynhmranh kỹ vãvãm mũ, Topẽ ti, ti pẽ kórég ěn ti. Ti tỹ Israel kórég ag togvãnh to ken hã vễ, hã vỹ: ka pẽ kórég vãvãm, he mũ. Ka pẽ kórég tag nỹtĩg ja ki tóg ka ù pẽ vin, vãnh kãmĩ ka tỹ oliveira pẽ tỹ, ùn kanẽn vãnh pẽ tỹ. ãjag hã vễ sir, ãjag tỹ tỹ fóg nỹtĩn kỹ, kanhgág ag ke gé. Hã ra ka ù pẽ tag vỹ ka há jãre ěn tỹ ti kume végtĩ, kỹ tóg tỹ há' he mũ sir. ãjag tỹ Topẽ tỹ Israel jóg'jóg ve tỹ Abraão mỹ nén tó ja ěn végtĩ mũ to ken hã vễ, hã vỹ: ka há jãre kume végtĩ mũ, he mũ. ¹⁸ Kỹ Israel ag to é he sór tũg nĩ, Topẽ tỹ ag vãm mũ ra, ěg tỹ ka pẽ kórég vãm ri ke. Ag nỹtĩg ja ki ãjag nỹtĩ. Hã ra ka jãre vỹ tỹ Judeu ag jóg'jóg ve nỹtĩ. ãjag jóg'jóg ve pijé', fóg pijé', kanhgág pijé'. Judeu ag vễ. Kỹ Judeu ag to é he sór tũg nĩ.

19 Hẽn ri ke mũn ãjag tóg inh mỹ: “hã ra tóg Judeu ag vãm, ãg to há nĩ jé,” he sór mũ. “Hã kỹ tóg ãg to há nĩ,” he ãjag hỹn mũ. 20 Hỹ, ag vãm tóg. Hã ra ag tóg ti ki rã jãvãnh ja nỹtĩgtĩ, hã kỹ tóg ag vãm. Jãvo tóg ãjag to há nĩ, ãjag tỹ ti ki ge to. Hã kỹ ag to é he sór tũg nĩ. Topẽ kamẽg nĩ mỹr. 21 Israel krẽ ag tỹ ti ki ge jãvãnh tugnĩn tóg ag vãm. Ag jagãgtãn jãvãnh tóg nĩ ha. Kỹ tóg ãjag jagãgtãn ke tũ nĩ gé, ãjag tỹ ti ki ge to tar tũ nỹtĩn kỹ. Hã kỹ ti hã kamẽg nĩ.

22 Hã ki Topẽ tỹ tỹ ãn há nĩ tóg ve há tĩ, hã ra tóg ã ag vóg kónãn jagy han tĩ gé. Û tỹ ti vĩ mranh mũ ag vóg kónãn jagy han tóg tĩ, Topẽ ti. Hã ra tóg sir ãjag to há nĩ sir, ãjag tỹ ti tovãnh tũ nĩn kỹ. ãjag tỹ ti tovãnh kỹ tóg ãjag vãm ke mũ gé, ha vemnĩ. 23 Judeu ag tỹ ti ki ge kỹ tóg ag to há nĩ mãn ke mũ gé sir, kỹ tóg ka há ki ti pẽ mrynhmráj ja ãn ki vin mãn ke ri ke nĩ sir. 24 Ha vé, ãjag hã vĩ tỹ ka kanẽn vãnh pẽ ri ke nỹtĩ'. Hã ra tóg ka há ki ãjag vin, ãjag tỹ tỹ ka kanẽn vãnh pẽ nỹtĩ ra. Kỹ tóg, ti tỹ ka há ãn pẽ mrynhmráj ja ãn ki vin mãn sór nĩ ra tóg vin mãn mũ sir, ka há ãn ki, hã vĩ: Judeu ag tỹ Jesus ki rã, he mũ. Ka há pẽ mrynhmráj ja ãn ki vin mãn to ken hã vẽ. ãg pi(jé) ka kanẽn vãnh pẽ tỹ ka kanẽn há ki vin tĩ'. ãg tỹ ka há pẽ tỹ ki vin mãn tag vĩ jagy tũ nĩ vẽ. Hã kỹ tóg Topẽ mỹ jagy tũ tĩ, ti tỹ Judeu ag to há nĩ mãn kỹ.

Topẽ tỹ Israel ag krenkren han sór

25 Isỹ ãjag mỹ nẽn ã kãmén sór vẽ, ãjag tỹ mẽ ja tũ ã, ha mẽ. Sỹ ãjag mỹ kãmén sór vẽ, ãjag tỹ Judeu ag to é he tũ nĩ jé. Ha vé, Israel ã ag vĩ ver mẽ sór tũ nỹtĩ. Û ag tóg mẽ sór mũ, hã ra ã ag tóg mẽ jãvãnh

nýtĩ gé, vĕnh kar tỹ Topĕ vĩ mẽ jé, Judeu tũ ag kar. Kejĕn ag tóg mẽ kãn ke mũ, fóg kar, kanhgág kar ke gé. ²⁶ Ag tỹ mẽ kãn ke ĕn kã Israel ag tóg krenkren ke mũ gé. Hã kỹ tag tóg ag to rãn kỹ nĩ, ha mẽ: “ag krenkren han tĩ vỹ jun ke mũ. Pãnónh sĩ tỹ Sião pĕnĩn cidade ĕn tá tóg vĕnh ven ke mũ, ag krenkren han tĩ ti. Ĕn vỹ Jacó krĕ ag tỹ inh vĩ mranh ja ĕn tỹ vĕnh pãte fón ke mũ, Israel krĕ en ag mỹ. ²⁷ Sỹ ag mré jykrén jan hã vĕ. Ag tỹ inh vĩ mranh tỹ sóg tũg' he mũ,” he ja tóg nĩ, Topĕ vĩ rá ki, Judeu ag to. ²⁸ Jesus kato tĕ ag tóg mũ ver, ti kãme sér mẽ jãvãnh ag nýtĩ ver, hã kỹ ãjag tóg ag nýtĩg ja ki Topĕ vĩ sér mẽg mũ. Hã ra ag jóg'jóg ve ag vỹ Topĕ to há nýtĩ ja nĩgtĩ, hã kỹ Topĕ tóg ag krĕ'krĕ to há nĩnh ke mũ ge kejĕn, ti tỹ vãsỹ ag kuprĕg ja nĩn kỹ. ²⁹ Topĕ tỹ ũ to há nĩn kỹ tóg ti to há nĩ, ti tỹ ũ kuprĕg kỹ tóg kuprĕg kỹ jĕ nĩ gé. Tỹ tũg' henh ke tũ ti nĩ, Topĕ ti.

³⁰ Vãsỹ ãjag tóg Topĕ vĩ ki kagtĩg ja nýtĩgtĩ gé. Hã ra Topĕ tóg ũri ãjag jagãgtãn, ãjag tỹ ti ki ge jé, Judeu ag tỹ ti vĩ mranh ag nýtĩg ja kã. ³¹ Kỹ ĕn ag tóg ti vĩ mranh mũgtĩ ver, Topĕ tỹ kar kỹ ag jagãgtãn jé, ti tỹ ãjag jagãgtãn ri ke. ³² Kỹ Topĕ tóg ĕg kar mỹ ĕg tỹ ti vĩ mranh mũ tag ven kãn sór mũ, ĕg tỹ to jykrén mãn jé. Ti tỹ ĕg jagãgtãn sór vĕ, ĕg tỹ ti ki ge jé, hã jé tóg ĕg mỹ ĕg tỹ ti vĩ mranh mũ ven sór mũ.

Topĕ jykre tỹ ĕg jykre kãfór nĩ

³³ Topĕ vỹ tỹ ũn mág pĕ nĩ, mỹr, ha mẽ. Ti jykre vỹ vĕnh kar kri nĩ kar nĩ. Ve kãn jãvãnh ĕg nýtĩ, ti jykre ti, tá krỹg jãvãnh ĕg nýtĩ. Nén ũ kar ki kanhró ti nĩ mỹr, nén ũ kar to jykrén há han kãn ti tĩ mỹr. Ti tỹ nén to jykrén mũ ve kãn ke tũ pĕ ĕg nĩ. “Ti hỹn hĕ ri ken kỹ tag han?” henh ke tũ ĕg tóg nĩ gé.

To jykrén kórég ěg tóg nýtĭ. ³⁴ Ů nŷ Topě tŷ nén to jykrén mŷ ki kanhró nĭ'? Ki kagtĭg kar ěg nýtĭ. Ů nŷ Topě mŷ: “tag han ra, tag han tŷg ra,” he tĭ'? Ů vŷ ti jyvĕn ke tŷ pĕ nĭ. ³⁵ Ů nŷ ti mŷ nén ũ nĭm', Topě tŷ ti mŷ kajām jé'? Nén kar vŷ tŷ ti tŷ nýtĭ mŷr, hã kŷ tóg ěg hã mŷ nén ũ kar nĭm tĭ, ěg jagãgtãn kŷ. ³⁶ Topě hã ne nén kar hyn han'. Ti hã jamĕn kŷ ěg tóg nýtĭ, nén ũ kar vŷ ti jamĕn kŷ nýtĭ gé. Hã kŷ ěg tóg tŷ ti tŷ nýtĭ gé, nén ũ kar ti ke gé. Kŷ ti hã ne tóg tŷ ũn mág nĭ', ti pir mŷ. Ti hã mŷ ěg tóg vĭ há han tĭ, to krónh ke tŷ ěg nĭ, ga kri, kanhkã tá ke gé. Amém.

12

Topě mŷ ěg vĕnh fĕg ke mŷ

¹ Inh kanhkã', Topě vŷ ājag jagãgtãn. Hã kŷ sóg ājag mŷ: “ti mŷ vĕnh fĕg,” he mŷ. Kŷ tóg ěg tŷ ti mŷ nén ũ pŷn ri ke nĭ, ěg tŷ ti mŷ vĕnh fĕg kŷ. Judeu ag vŷ ājag mĕg tãnh kŷ pŷn tĭ. Ag jãvo ěg tóg ti mŷ ěg rĭnrĭr nýtĭn kŷ vĕnh fĕg tĭ. Ti mŷ tóg sér tĭ, ěg tŷ tag han kŷ, ěg tŷ tŷ ti tŷ nýtĭn kŷ sir. Gen kŷ ājag tóg Topě jykre han ke mŷ. ² Ěprã ke ag jykre han sór tŷg nĭ. Topě vŷ ājag krĭ tãg han sór mŷ. Vĕnh jykre tãg han sór tóg mŷ. Kŷ ājag tóg nén há han ki kanhró nýtĭnh mŷ. Vĕnh jykre kuryj han jé ājag tóg ke mŷ. Kygnĕnh ke tŷ ājag tóg nĭ. Tag ve sór tóg mŷ, Topě ti. Tag hã to tóg ěg kanhrãn ke mŷ.

³ Ha vé, Topě vŷ isar han, kŷ sóg ājag jyvĕn há han ki kanhró nĭ. Hã kŷ sóg ājag kar mŷ tag tó mŷ. Vĕsŷ ũn mág han sór tŷg nĭ. “Tŷ inh ũn mág nĭ,” he tŷg nĭ, ā tŷ tŷ ũn mág tŷ nĭn kŷ. Ěg kar vŷ Topě ki ge kŷ nýtĭ, kŷ tóg ěg kar tŷ nén ũ to tar han tĭ, ěg kar tŷ ti rãnrãj han jé. Tag to jykrén kŷ jagnĕ to é he tŷg nĭ.

⁴ Ęg há to jykrén nĩ. Ti ki nĩtĩ vỹ e nỹtĩ, ěg pẽn, ěg nĩgnó, ěg kaně, ěg nĩgrěg, ti kar ti. Ęg há ki nỹtĩ vỹ jagně kóm rãnrãj nỹtĩ kar nỹtĩ, vyr mỹ. ⁵ Ge ti nĩgtĩ, ěg mré. E ěg nỹtĩ, hã ra ěg tỹ Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ěg tóg ěg há ri ke nỹtĩ, kỹ ěg tóg jagně ki rĩr ke mũ sir, ěg há ki nỹtĩ tỹ jagně ki rĩr tĩ ěn ri ke. ⁶ Hã ra ũ tóg nén ũ han há nĩgtĩ, kỹ ũ tóg nén ũ ũ han há nĩgtĩ gé, Topě tỹ to ěg tar han kỹ. Ęg kãmĩ ũ mỹ tóg: “ag jyvěň nĩ,” he tĩ, Jesus ti. Kỹ Topě tỹ ã mỹ nén tó mũ hã tỹ ěg jyvěň nĩ, ti tỹ ã mỹ: “ag jyvěň nĩ,” hen kỹ. ⁷ Ęg kãmĩ ũ mỹ tóg: “ũn jagãgtar ag jagãgtãn nĩ,” he ti gé. Kỹ ěg jagãgtãn há han to tar nĩmnĩ. Ęg kãmĩ ũ mỹ tóg: “inh vĩ kãmén nĩ,” he tĩ gé. Kỹ to krónh ke tũg nĩ. ⁸ Ęg kãmĩ ũ mỹ tóg: “ag mỹ ag tỹ nén han ke kãmén nĩ,” he tĩ gé. Kỹ ã rãnrãj tag ki rĩr há han nĩ. Ęg kãmĩ ũ mỹ tóg: “ã tỹ nén ũ nĩm mág nĩ, inh mỹ,” he tĩ gé. Kỹ ón kỹ ti mỹ nĩm sór tũg nĩ. Ęg kãmĩ ũ mỹ tóg: “culto to pã'i vỹ tỹ ã nĩ,” he tĩ gé. Ā tỹ tỹ to pã'i nĩn kỹ to jykrén há han nĩ. Ęg kãmĩ ũ mỹ tóg: “ag jagãgtãn nĩ,” he tĩ gé. Kỹ ti tỹ ã mỹ ã tỹ ěg jagãgtãn ke tag tó kỹ to mỹ sér nĩmnĩ. Ęg tỹ jagně ki rĩr to ken hã vě.

⁹ Jagně to há tãvĩ nỹtĩmnĩ. Ón kỹ jagně to há nỹtĩ sór tũg nĩ. Věnh jykre pãno to kórég tãvĩ nỹtĩmnĩ, kỹ tovãnh kãn nĩ. Věnh jykre há hã mũ mũmnĩ. ¹⁰ Jagně to há pě tãvĩ nỹtĩmnĩ, ãjag tỹ jagně mré pafa ja ag to há ri ke nỹtĩmnĩ, jagně to. Jagně mỹ koměr hã vĩmnĩ, ěg tỹ pã'i mỹ koměr hã vĩ ěn ri kemnĩ, jagně mỹ. ¹¹ Topě jykre to krónh ke tũg nĩ. Ti tỹ ãjag mỹ: “tag han ra,” he to jěnjěr ke tũg nĩ gé, to vãsãn nĩ. Ti kuprĩg tỹ ãjag mỹ nén tó mũ ěn ki króm nĩ, kỹ tóg

ãjag mÿ sér tĩnh mũ. Ęg Senhor tũ han nĩ. ¹² Topẽ vÿ ěg mÿ nén ũ há kar han ke mũ. Tag to mÿ sér nÿtĩmnĩ. Kejẽn ãjag tóg nén ũ jagy venh ke mũ, ti tugnĩn. Tag to krónh ke tũg nĩ. Topẽ mré vēmén kÿ nÿtĩmnĩ. ¹³ Ājag mré Topẽ ki rã ũ jagtar nĩn kÿ ti jagãgtãn nĩ. Ũ tÿ ãjag to pasa ke kÿ ti mÿ: “inh mré nĩ,” hemnĩ.

¹⁴ Kejẽn ũ tóg ãjag vóg kónãn sór mũ. Ęn to Topẽ mÿ: “ti jagãgtãn nĩ,” hemnĩ. Ti to: “ti vóg kónãn nĩ,” he tũg nĩ. ¹⁵ Kejẽn tóg ũ mÿ sér tĩ. Kÿ ti mré mÿ sér nÿtĩmnĩ gé. Kejẽn ũ tóg fÿ tĩ. Ti mré fÿmnĩ gé. ¹⁶ Jagnẽ mré vėnh jykre pir hã han nĩ, hã vÿ: jagnẽ to há, he mũ. Vėsÿ ũn mág han sór tũg nĩ. Tÿ ũn kãsir ag mré ke nÿtĩmnĩ. “Ag mré ke vÿ tÿ inh nĩ,” hemnĩ, ũn kãsir ag to. Hẽn ri ke mũn ãjag kãmĩ ũ tóg vėnh kanhrãn mág to tar nĩ, ãjag kãfór. Ti jé: “ag kãfór inh nĩ, vėnh kanhrãn mág ja tag to,” he tũg nĩ.

¹⁷ Kejẽn ũ tóg ãjag mÿ nén ũ kórég han tĩ. Ge ra ti mÿ nén ũ há hã han nĩ. Vėnh kar mÿ vĩ há tãvĩ han nĩ, ũ tÿ ãjag to: “kygnẽ ti huri,” he tũ nĩ jé. ¹⁸ Vãsãn nĩ, ãjag tÿ ũ to krĩ rÿ tũ nÿtĩ jé, ãjag tÿ vėnh kar to krĩ kuprã nÿtĩ jé.

¹⁹ Inh kanhkã, ũ tÿ ãjag mÿ nén ũ kórég han mũ ra vėnh kajãm sór tũg nĩ. Topẽ hã tóg ã tÿ ti to jũnh ke ěn ki kanhró nĩ'. Hã kÿ tag vÿ rán kÿ nĩ, ha mē: “inh hã ne ãjag kajãm ke mũ', inh hã ne ag mÿ ven ke mũ', ag tÿ ãjag jykre kórég to jagãgtar ke ti, he ti, ěg Senhor ti,” he ja tóg nĩ, Topẽ vÿ tÿ rán kÿ nĩ ki. ²⁰ Kÿ ũ tÿ ãjag kato tẽ mũ mÿ nén ũ há kar han nĩ. Ti kókĩr nĩn kÿ ti mÿ vėjẽn ven nĩ. Ti hãghã kÿ ti mÿ goj ven nĩ. Gen kÿ ã tóg ti mÿ'a pẽ han ke mũ, ha vemnĩ, ã tÿ ti to há nĩn kÿ, ti tÿ ã to kórég nĩ ra. ²¹ Ũ

tỹ vĕnh jykre pãno han mũ ag vỹ ěg kato tĕ tĩ. Kỹ ěg tóg ag ki rĩr ke mũ, vĕnh kaja jé. Ag jagtar nỹtĩn kỹ ěg tóg ag jagãgtãn ke mũ. Ěg tỹ ag jagãgtãn kỹ ag jykre pãno tóg ag mỹ vĕnhmỹ nĩnh mũ, ag tỹ ěg jykre ve kỹ, ha vemnĩ.

13

Ěg pã'i ag

¹ Ěg kri pã'i vỹ nỹgtĩ. Kỹ tóg ěg tỹ ag vĩ ki han há tĩ. Topĕ tỹ ag tỹ pã'i han hã vĕ, ag krĩn kỹ. Ti hã vỹ ũ tỹ hĕ nỹ tỹ pã'i nĩnh ke to jykrén tĩ'. ² Kỹ ag kato tĕ sór tũg nĩ. Topĕ hã vỹ ag vin tĩ, pã'i ag krĩn kỹ, kỹ ag kato vãsãn tũg nĩ. ũ tỹ ag kato vãsãnsãn mũ ag vóg kónãn jé ag tóg ke mũ, pã'i ag. ³ Ěg tỹ vĕnh jykre há han kỹ ěg tóg pã'i ag vĕg mũ ra kanĕ jur han ke tũ nĩ. ũ tỹ vĕnh jykre kórég han mũ ag vỹ vĕso kanĕ jur tĩ, pã'i ag ve kỹ. Kỹ ěg hỹn hĕ ri kenh ke mũ, ag tỹ ěg kanĕ jun tũg jé? Vĕnh jykre há tãvĩ han jé ěg tóg ke mũ, kỹ ag tóg ěg to vĕmén há han ke mũ sir, pã'i ag. ⁴ Ěg pã'i ag ne ěg jyvĕn tĩ', ěg tỹ vĕnh jykre há to tar nỹtĩ jé. Ag tỹ Topĕ tỹ ag mỹ nĕn tó mũn han hã vĕ. Ā tỹ vĕnh jykre kórég han kỹ kanĕ jurmnĩ. Ā vóg konãn jé ag tóg ke mũ, ha vemnĩ, hã jé Topĕ tóg ag vin. Topĕ tũ ag vĕ, ag tỹ ũn jykre kórég han mũ ag vóg kónãn jé, ag tỹ ag jykre pãno to ag jagãgtar han jé. ⁵ Hã kỹ ag vĩ ki króm nĩ, ag tỹ ãjag to jũ tũ nỹtĩ jé. Ājag kakã kavĕnh ti tĩ gé, ãjag tỹ pã'i ag vĩ ki króm tũ ěn ti. Hã kỹ ki króm sórmnĩ.

⁶ Kỹ governo mỹ imposto kajãm nĩ gé. Topĕ tỹ ag mỹ vĕnh rãnrãj nĩm ja ěn han ag tĩ, kurã kar ki, pã'i ag, governo mỹ rãnrãj tĩ ag. Kỹ ag mỹ kajãm

nĩ. ⁷ Kĩ ãjag név(e) kajãm kãn nĩ, governo mĩ ke gé. ãjag tỹ pã'i ù mĩ imposto kajãm ken kũ ti mĩ ven nĩ, jãnkamy ti. ãjag pã'i ag kamẽg nĩ, ag mĩ komẽr hã vĩmnĩ.

Topẽ jykre hã mĩ mũmnĩ

⁸ ãjag név(e) kajãm kãn nĩ. Mré hã jagnẽ to há tãvĩ nỹtĩmnĩ gé. Jagnẽ to há nỹtĩ to krónh ke tũg nĩ. Ëg tỹ jagnẽ to há nỹtĩn kũ ãg tóg Topẽ tỹ ãg jyvẽn ja ẽn ki króm kãn mũ sir. ⁹ Ha vé, Topẽ tóg ãg mĩ: “ã prũ tũ fi mré nỹ tũg nĩ, kũ ã mén tũ mré nỹ tũg nĩ gé,” he ja nĩ. Kũ tóg: “ũ tén tũg nĩ, nén ù péju(g) tũg nĩ, ù to ón tũg nĩ, nén ù to én tũg nĩ gé,” he ja nĩ gé. Ti tỹ ãg jyvẽn vỹ e nỹtĩ. Hã ra ãg tỹ ti tỹ ãg jyvẽn kar tỹ tó pir han sór kũ ãg tóg tag tónh ke mũ, ha mẽ: “ã régre ki rĩr nĩmnĩ. ã tỹ vẽnh ki rĩr há ri ke han nĩ, ã régre ki,” he jé ãg tóg ke mũ. ¹⁰ Ëg tỹ ãg régre kar ki rĩr há nỹtĩn kũ ãg tóg ag mĩ nén ù kórég han ke tũ nĩ. Hã kũ ãg tóg jagnẽ ki rĩr há nỹtĩn ki Topẽ tỹ ãg jyvẽn tĩ ẽn ki króm kãn ke mũ.

¹¹ Vãsãn nĩ. Vẽnh jykre kórég tovãnh kãn nĩ. Ti tỹ ãg kren han ke kurã vỹ kakó pẽ tĩ ha. Ëg tỹ ti ki ge vén kũ tóg ver kór gy nỹ ja nĩ, kuvar gy nỹ ja tóg nĩ ver ẽn kã, hã ra tóg ùri kakó tãvĩ tĩ ha. ¹² Ti kãtĩg to hã tóg ãg mĩ kuty ri ke nĩ. Kuty tag vỹ tũg ke nẽ ha, tỹ vaj ke ti nỹ ha. Ti tỹ kãnhmar kãtĩg ke to ken hã vẽ. Hã kũ ag tỹ kuty kã nén han tĩ ẽn han mãn sór tũg nĩ, vẽnh jykre kavéj ẽn ti. Ëg tỹ kurã ki nén han jafã ẽn han nĩ, vẽnh jykre kuryj ti, ãg tỹ vẽnh jykre há han kũ vẽnh jykre kórég kato tẽ jé, tỹ tũg' he jé. ¹³ Ëg tỹ kurã mĩ tĩg há han tĩ ẽn ri ke han nĩ. Ag tỹ baile ki nén ù vẽnhmỹ han tĩ ẽn han tũg nĩ.

Kronkron tũg nĩ gé. Fag to én tũg nĩ, kũ fag mré nũ tũg nĩ, ag mré ke gé. Jagně to jũ tũg nĩ gé, jagně tũ to én tũg nĩ gé. ¹⁴ Ěg Senhor tũ Jesus Cristo jykre tãg hã han nĩ. Ěg tũ nén to én mũ ěn han sór mãn tũg nĩ. Ěg jykre si tovãnh kãn nĩ.

14

Jesus ki ge kũ nũtĩ fag tũ jagně to há nũtĩnh ke

¹ Ũ tóg krój nũtĩ ver. Jesus jykre ũ tóg ver ag mũ jagy tĩ, ag tũ ti ki ge kũ nũtĩ ra. Ũ tũ ge tovãnh tũg nĩ, ag mũ: “Ěg mré Topě vĩ mēnh kãtĩg nĩ,” hemnĩ. Ag vĩ kafãn tũg nĩ hã ra, ag tũ kygně kũ: “tag tóg inh mũ ge nĩ, ge nĩ,” he mũ ra. ² Ũ mũ tóg nén kar ko há tĩ, hã ra ũ tóg nén ũ nĩ ko vãnh nĩnh kũ ěkré hã ko tĩ. “Vēnh kãggrá mũ ag tóg pũn ja nĩ, vēnh mēg ěn nĩ ti, ag tũ ón kũ topě kãggran ja ěn mũ, hã kũ sóg ti nĩ ko sór tũ nĩ,” he ag tóg tĩ, ũn krój ag. ³ Hã ra ãjag kãmĩ ũ ag tóg ge ra ko tĩ, vēnh kãggrá tũ ag mũ tũ nén ũ tũ nĩnh kũ. Ājag tũ ko kũ ũ tũ ko vãnh ěn to é he tũg nĩ. Kũ ãjag tũ ko sór vãnh kũ ũ tũ ko mũ ěn to: “ti kórég han ti tĩ,” he sór tũg nĩ gé. Vějēn to jagně mũ vĩ tũg nĩ. Ā mré tóg Topě ki rã kũ jě gé, ũ tũ ko mũ ti, kũ ti to vĩ tũg nĩ. ⁴ Jesus mũ rãnrãj tĩ vỹ tũ ěg nũtĩ, ěg kar, hã kũ tóg vēnhmũ tĩ, ěg tũ jagně to vĩ sór kũ. Ũ tũ ěg mũ vĩnh ke mũ vỹ tũ ěg Senhor ti nĩ, ěg tũ tũ ti tũ nũtĩnh kũ. Hã ra ěg kar vỹ há kutě kãn ke mũ, kurã ěn kã, ha vemnĩ, ěg Senhor tũ ěg tar han kũ.

⁵ Ũ tóg vēnh kãn ke kurã to: “kurã kórég,” he tĩ, kurã ũ to ke gé. Jãvo ũ tóg kurã kar to: “kurã há,” he tĩ gé. Há kar ti nũtĩ, ãjag tũ kurã han mũ ti. Kũ ãjag tũ nén to jykrén mũ ěn hã han nĩ. ⁶ Ěg kar vỹ ěg

Senhor jykre mĩ mũ sór mũ, hã kÿ ù tóg kurã kórég han sór tĩ, ti jykre mĩ tĩ jé, jãvo ù tóg kurã kórég han vãnh nĩ, ti jykre mĩ tĩ jé gé. Há kar ti nĩ.

Kÿ ù tÿ nén ù kar ko mũ vÿ ge nĩ gé. Ëg Senhor jykre mĩ tĩ hã jé tóg ko tĩ gé. Ti hã mÿ tóg to vĩ há han tĩ, vễjẽn to, Topẽ hã mÿ. Û tÿ nén ù nĩ ko vãnh ẽn vÿ Ëg Senhor jykre mĩ tĩ hã jé ko vãnh nĩ gé, ti tÿ ti mÿ há nĩ jé. Kÿ tóg to Topẽ mÿ vĩ há han tĩ gé. Há kar ti nĩ, Ëg tÿ nén ù nĩ ko mũ ti, Ëg tÿ ko vãnh ti ke gé.

⁷ Ëg pi(jé) Ëg jykre han ke mũ', Ëg tÿ ga kri mũn kÿ. Kÿ, Ëg ter ken kÿ Ëg pi(jé) Ëg jykre ki ter ke mũ gé'. ⁸ Ëg tÿ ga kri mũn kÿ Ëg tóg Ëg Senhor jykre hã han ke mũ. Ti tũ han hã jé Ëg tóg ga kri mũ nĩ. Kÿ, Ëg ter ken kÿ Ëg tóg ti jykre hã ki ter ke mũ gé'. Hã kÿ Ëg tóg tÿ ti tũ kar nÿtĩ sir, Ëg tÿ ga kri mũn kÿ ke gé. Ëg Senhor tÿ Jesus Cristo tũ vÿ tÿ Ëg nÿtĩ. ⁹ Ëg tÿ tÿ ti tũ nÿtĩ hã jé tóg ter ja nĩ. Hã jé tóg rĩr mãn ja nĩ gé. Ti tÿ tÿ Ëg Senhor nĩ hã jé tóg ter ja nĩ, vãnh kar pã'i, ùn rĩnrĩr mũ ag pã'i, ùn kãgter ja ag pã'i ke gé.

¹⁰ Kÿ ãjag tÿ hẽ ri ke jé jagnẽ to vĩ sór nẽ? ãjag tÿ hẽ ri ke jé jagnẽ to é he nẽ? Topẽ hã vÿ Ëg jykre ve kãn ke mũ, Ëg kar, ti tÿ Ëg jé prẽr ken kÿ. ¹¹ Hã kÿ tag tóg rán kÿ nĩ, ha mẽ. “Rĩr inh jẽ nĩ,” he tóg, Ëg Senhor ti. “Vãnh kar vÿ inh krẽm grĩnh kenh ke mũ, ha vemnĩ. Vãnh kar vÿ inh mÿ: “ùn mág vÿ tÿ ã nĩ,” henh ke mũ, he ti, Topẽ ti,” he tóg, Topẽ vĩ tÿ rán kÿ nĩ ki. ¹² Ëg kar vÿ Topẽ rĩnja tá nÿtĩnh ke mũ, kÿ tóg Ëg jykre tugnÿm ke mũ. Ëg hã ki tóg jẽmẽnh ke mũ, Ëg tÿ nén han ja ẽn to. ¹³ Hã kÿ jagnẽ to vĩ mãn tũg nĩ.

Ěg tŷ jagně to fen ke

Jagně to: “kórég ti nŷ,” he mǎn tŷg nŷ. Ājag tŷ nén ũ han ken kŷ tag to jykrén nŷ, ha mē. “Isŷ tag han kŷ inh régre mŷ inh ve kŷ Topě vŷ mranh ke tŷ nŷ vŷ?” he jé ěg tóg ke mŷ. “Ti mŷ tŷ prǎnh kenh ke tŷ nŷ vŷ, isŷ tag han kŷ?” he jé ěg tóg ke mŷ.

¹⁴ Tag ki kanhró inh nŷ, ha mē: “vējĕn pi(jé) ěg kavénh tŷ!” Jesus tŷ tón hǎ vē. Nén ũ tŷ vē, vējĕn ti, ěg tŷ ko jafǎ tǎvŷ vē. Hǎ ra ũ tóg nén ũ nŷ to: “vēnh kǎggrǎ mŷ ag tóg pŷn ja nŷ, vēnh mēg ěn nŷ ti, hǎ kŷ sóg ko kŷ Topě vŷ mranh tŷ,” he tŷ. Ũ tŷ tag tó mŷ jykre kavénh ti tŷ, ti tŷ ge ra kon kŷ. ¹⁵ Inh mŷ tóg tŷ Topě vŷ mranh tŷ nŷ, isŷ nén ũ nŷ ko tag ti. Kŷ sóg ko' he mŷ sir. Kŷ inh régre ũ tóg isŷ ko mŷ ve kŷ ko sór mŷ gé sir, hǎ ra tóg ti hǎ mŷ Topě vŷ mranh ri ke nŷ. Kŷ tóg ko kŷ isugrŷn Topě vŷ mranh mŷ sir. Kŷ tóg nŷgme ki kutĕnh ke mŷ sir, ti tŷ ko kŷ Topě vŷ mranh kŷ. Kŷ tóg isŷ ti tén ri ke nŷ sir, Cristo tŷ ũn jagfy ter ja ěn ti. Isŷ tag han kŷ tóg sŷ ti to há tŷ ri ke nŷ, isŷ inh jĕn tugnŷn ti tén ri ke han kŷ. ¹⁶ Kŷ tag han sór tŷg nŷ, ũ tŷ ājag tŷ nén han mŷ to ājag to vŷ tŷ nŷ jé. Há ti nŷ vē, ājag tŷ kon kŷ, hǎ ra ũ tŷ ājag jĕn to ājag to vŷn kŷ ko sór tŷg nŷ. ¹⁷ Topě tŷ tŷ ěg Senhor nŷn kŷ ěg jĕn tóg tŷ nén ũ tŷ nŷ ha mŷr, kŷ ěg tŷ nén ũ nŷ ko tŷ ra tóg ěg mŷ tŷ nén ũ tŷ nŷ. Nén ũ ũ to ěg jykrén ke mŷ ha, hǎ vŷ: vēnh jykre kuryj, he mŷ, vēnh jykre kusa, he mŷ, vēnh jykre sér, he mŷ, Topě kuprŷg tŷ mŷr, ěg jagrĕ tǎg ti. ¹⁸ Ěg tŷ gen kŷ Cristo jykre han kŷ tóg Topě mŷ há tŷ ha, ěg jykre ti, kŷ tóg ěg mré ěprǎ ke ag mŷ há tŷ gé sir, ha vemnŷ.

¹⁹ Kŷ ěg jé jagně krŷ kuprǎg hǎ to jykrén. Ěg jé jagně tar han sór. ²⁰ Kŷ tóg ěg tŷ nén ũ nŷ ko to ěg

régre tỹ tỹ prãnh ke han kỹ tóg kórég nĩ, ěg tỹ ũ tỹ Topě ki rã kỹ nĩ ũ tỹ tỹ prãnh ke han kỹ. Vějěn kar vỹ há nĩ. Hã ra ũ tóg vějěn ũ to jykrén kónãn sór mũ, ti tỹ to Topě vĩ mranh kỹ. Ti tỹ ge ra kon kỹ tóg tỹ prãnh ke mũ sir. ²¹ Kỹ tóg kórég nĩ, ěg régre tỹ ěg tugnĩn Topě vĩ mranh kỹ. Hã jé nén ũ nĩ ko tũg nĩ, ã régre tỹ to tỹ prãnh kenh (ka) mẽ tĩn kỹ. Ti rĩnve vinho kron tũg nĩ gé. Nén ũ tỹ ã régre tỹ Topě vĩ mranh han ěn tovãnh kãn nĩ. ²² ã tỹ nén ũ to: “kórég tũ ti nĩ,” hen kỹ Topě hã mỹ tómnĩ. Hã ra ã régre rĩnve han tũg nĩ, ti tỹ ã mỹ há nĩ ra, ã régre tỹ ã tugnĩn Topě vĩ mranh tũ nĩ jé. ã tỹ Topě tỹ ã mỹ nén tó hã han kỹ tóg há nĩ, kỹ ã tóg jatũ nĩ, ha vemnĩ. ²³ ũ tóg ko tĩ, hã ra tóg ã tỹ ko mũ tag to: “isỹ Topě vĩ mranh ja mỹ vỹ?” he mũ sir. Ti tỹ ge ra ko kỹ tóg to krĩ kufy nĩ sir, kỹ tóg Topě vĩ mranh mũ sir. ěg tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ ěg tóg ti tũ hã han sór mũ sir. ěg tỹ nén ũ to: “tag han kỹ inh mỹ ti vĩ mranh mũ vỹ?” hen kỹ ěg han ke tũ nĩ, ke tũ nĩ mũ ra ěg ti vĩ mranh mũ.

15

Ěg tỹ ěg mré ke ag to há nỹtĩnh ke

¹ Ha vé, tar ěg nỹtĩ. Hã kỹ tóg ěg tỹ ũn krój nỹtĩ ag to fen nỹtĩnh há tĩ. “Ěn tóg inh mỹ há tĩ, hã kỹ sóg han sór mũ,” henh ke tũ ěg tóg nĩ. ² “Mỹ inh régre mỹ há nĩ vỹ?” he jé ěg tóg ke mũ. Ti tỹ ti mỹ há tũ nĩn kỹ ěg han ke tũ nĩ. ěg tỹ ti tar han sór vỹ, ěg tỹ nén han mũ kar tỹ. ³ Cristo pi(jé) ã tỹ nén to én mũ ěn han ja nĩgtĩ, hã kỹ tóg ěg jagfy jagtar ja nĩgtĩ. Kỹ tóg Topě mỹ: “ã to ag tóg vĩ kónãn tĩ, ã kato tẽ ag,

hã ra ag vỹ vỹ inh kri kutênh ke mũ,” he ja nĩ. Ti mur tũg ki Topê vỹ tó tĩ ù tóg ti vỹ tag rán ja nĩ, hã ra tóg ge nĩ. ⁴ Hã ra Topê tóg êg kanhrãn sór mũ, hã kỹ tóg ã vỹ tó tĩ ag mỹ: “ha rán,” he ja nĩgtĩ, hã kỹ ag tóg ránrán ja nĩgtĩ. Ên ve kỹ êg tar nỹtĩ, Jesus jykre mũ mũ to, kỹ êg tỹ prãnh kenh ke tũ nĩ. Kỹ êg tóg êg tỹ kanhkã tá nén venh ke ên kã jatu' henh ke tũ nĩ gé. ⁵ Topê vỹ êg to fen kỹ nĩ. Ti hã vỹ ãjag tỹ jagnê to fen han ke mũ, ti kóm, ãjag tỹ ti mré jykre pir nỹtĩ jé, ãjag tỹ Jesus Cristo ki ge kỹ nỹtĩn kỹ. Êg tỹ to vãsãn han ki kanhró tóg nĩ, Topê ti. ⁶ Kỹ ãjag tóg jagnê mré êg jóg tỹ Topê to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” henh ke mũ gé. Vênh vỹ pir han jé ãjag tóg ke mũ, ti to, êg Senhor tỹ Jesus Cristo to ke gé.

Fóg ag mré kanhgág ag tỹ Topê vỹ mẽnh ke

⁷ Hã kỹ jagnê to há nỹtĩmnĩ, Cristo tỹ êg to há nĩ ri ke nỹtĩmnĩ, jagnê to. Kỹ ù tóg ãjag jykre ve kỹ Topê to: “ũn mág vỹ tỹ ti nĩ,” henh ke mũ. ⁸ Tag to jykrén nĩ, ha mẽ. Cristo vỹ Judeu ag ki rĩr jé kãtĩg ja nĩ, ti tỹ Topê tỹ vãsỹ êg jóg'jóg ve ag mỹ nén tó ja ên ki han jé. Ên ve kỹ êg tóg ki kanhrãn mũ, Topê tỹ vênh vỹ há hã tó tĩ ti. ⁹ Kỹ tóg povo ù ag jagãgtãn gé, kỹ ag tóg ti tugrĩn Topê mỹ vỹ há han mũ gé sir, fóg ag, kanhgág ag ke gé. Hã kỹ Davi tóg tag rán ja nĩ gé, ha mẽ: “tag tugnĩn sóg ã mỹ vỹ há han ke mũ, fóg ag rĩnve, kanhgág ag rĩnve ke gé. Ag rĩnve sóg ã mỹ jãn ke mũ, ã jé tó jé sóg ke mũ, ã jiji tó kỹ,” he ja tóg nĩ, Davi ti, Topê vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki. ¹⁰ Kỹ tag tóg rán kỹ nĩ gé, ha mẽ. “Fóg', kanhgág', mỹ sér nỹtĩmnĩ, Judeu ag mré hã, ti tũ ag mré hã,” he tóg mũ gé, Topê vỹ tỹ rán kỹ nĩ ki. ¹¹ Kỹ tag tóg rán kỹ nĩ gé, ha mẽ. “Fóg',

kanhgág', ěg Senhor mÿ vÿ há han nÿ. Topě to vÿ há han kãn nÿ, povo kar'," he ja tóg nÿ gé, Topě vÿ tÿ rán kÿ nÿ ki. ¹² Kÿ Isaías vÿ Cristo to tag tó ja nÿ gé, ha mẽ: "Jessé krě'krě ũ vÿ tÿ ũn mág jěnh mũ, Davi panh ěn krě'krě ũ, kÿ tóg tÿ povo kar ag pã'i mág jěnh mũ. Fóg ag vÿ kanhgág ag mré ti ki ge sór ke mũ," he ja tóg nÿ, Isaías ti. Ti tÿ Jesus tón hã vĕ. ¹³ Topě hã ne ěg mÿ ven ke mũ', nén ũ há kar, hã kÿ tóg ěg mÿ tó ja nÿ. Ti hã ki ãjag tóg ge kÿ nÿtÿ. Ti hã vÿ ãjag fe tÿ mrin kenh ke mũ, ti hã vÿ ãjag krÿ kuprãg ke mũ'. Topě kuprÿg vÿ tÿ ãjag jagrĕ nÿ, kÿ tóg nén kar han há nÿgtÿ. Ti hã vÿ ãjag tar han ke mũ', ãjag tÿ Topě tÿ ěg mÿ nén ũ há ven kenh ke ěn to tar nÿtÿ jé, ãjag tÿ tag hã mÿ ěkrén jé.

Paulo rãnrãj

¹⁴ Inh kanhkã', vĕnh jykre há han kÿ ãjag tóg nÿtÿ. Isÿ ãjag mÿ tó tÿg ki ãjag tóg ki kanhrãn ja nÿ. Vĕg isóg nÿ nÿ. Hã kÿ ãjag tóg jagnĕ jyvĕn ki kanhró nÿtÿ gé. ¹⁵ Inh vĕnh rá tag ki sóg ãjag mÿ nén ũ tÿ hĕn ri ke kãmén, ti tÿ inh mÿ sér tÿn kÿ, sÿ ãjag vég tÿ ra. ãjag mÿ sóg kãmén há han, ãjag tÿ kã jatú tÿ nÿ jé, ãjag tÿ mĕg mũ tag kã. Topě ne tag to inh jĕnĕ', tag to tóg isar han'. ¹⁶ Inh jé prĕr tóg, isÿ povo kar mÿ Jesus Cristo kãmén jé. Kÿ sóg ti tÿ ki rÿr jĕ nÿ, Topě vÿ sér tó sóg tÿ, fóg ag mÿ, kanhgág ag mÿ ke gé. Ag tÿ ti ki ge kÿ tóg ti mÿ sér tÿ, Topě kuprÿg tÿ ag tÿ ũn há han kÿ, ag tÿ tÿ Topě tÿ nÿtÿn kÿ. Inh rãnrãj hã vĕ.

¹⁷ Tÿ sóg Jesus Cristo rãnrãj han jafã nÿ, Topě tÿ isar han kÿ, kÿ inh rãnrãj tóg inh mÿ sér tÿ. ¹⁸ Kÿ sóg ãjag mÿ Cristo tÿ inh mÿ vĕnh rãnrãj nÿm ja hã tÿ vĕmén sór mũ. Fóg ag mré kanhgág ag tÿ ti ki ge

jé tóg isar han tĩ, ti vĩ tó tag to. Inh vĩ mẽ kỹ ag tóg ti ki ge sór mũ, ag tỹ inh jykre ve kỹ ke gé. Jesus Cristo tỹ nén han mũn hã vễ. ¹⁹ Milagre hyn han sóg tĩ gé, Topê tỹ isar han kỹ. Ti kuprĩg tỹ inh krĩn kỹ sóg hyn han tĩ, milagre ti. Milagre hyn han kỹ sóg vễnh kar mỹ ti vĩ ti tó ja nĩgtĩ, Jerusalém tá, kỹ tá kãkutẽ kỹ sóg ga kar mĩ tĩg ja nĩgtĩ gé, ga tỹ Iliria mĩ hã. Vễnh kar mỹ sóg Cristo kãme sér tó ja nĩgtĩ. ²⁰ Ủ tỹ tá jun tũ ra sóg tá jun vén ja nĩgtĩ, sỹ tá ti vĩ tó vén jé, ag tỹ vãhã Cristo kãme mẽ jé, ủ tỹ mẽ ja tũ ag. Inh hã ne ag mỹ tó vén sór ja nĩgtĩ', isỹ ủ rãnhrãj ja ki rãnhrãj tũ nĩ jé. ²¹ Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ: “ủ tỹ ti vễme mẽ ja tũ ẽn ag vỹ ti ki kanhrãn ke mũ. Ủ tỹ ti vĩ mẽ ja tũ ag vỹ mẽnh ke mũ,” he ja tóg nĩ, Topê vĩ rá ki. Sỹ ti vĩ tag hã ki króm sór vễ.

Paulo tỹ Roma ra tĩg sór

²² Hã kỹ sóg ãjag tá jun ja tũ nĩ ver, sỹ ãjag venh há hã ra. ²³ Hã ra sóg hur han kãn, tag ki inh rãnhrãj ti. Vãsỹ sóg to jykrén, sỹ ãjag venh tĩg jé. ²⁴ Kỹ tóg hẽn ri ke mũn inh mỹ ki króm ke mũ ha. Sỹ ga tỹ Espanha ra tĩg sór vễ, kỹ sóg ãjag venh rãnh mũ, ẽpry kãkre ki, ẽmĩn kãkre ki. Kỹ tóg há tĩ, ãjag tỹ inh jagãgtãn ken kỹ, sỹ ãjag tá jun ken kỹ. ãjag tỹ inh jagãgtãn há han kỹ sóg tĩg há han ke mũ, Espanha ra. Hã ra sóg ãjag mré nĩ sĩ han sór mũ, ãjag tỹ isar han jé.

²⁵ Hã ra sóg ver Jerusalém ra tĩg sór mũ. Sỹ tá Topê tũ ag mỹ jãnkamy ma tĩg ke vễ. ²⁶ Ga tỹ Macedônia tá Jesus mré ke ag vỹ inh mỹ jãnkamy vin, ga tỹ Grécia tá Jesus mré ke ag ke gé, isỹ Jerusalém tá ãn jagãgtar nỹtĩ ag jagãgtãn jé, jãnkamy ẽn tỹ. Ẽg mré ke ag vễ gé, Jerusalém tá ãn jagtar

nýtĩ ag. ²⁷ Macedônia tá ke ag mý tóg sér tĩ, ag tỹ Jerusalém tá ke ag mré jãnkamy vënh kãpãm ký. Grécia tá ke ag mý tóg sér tĩ gé. Hã ra tóg inh mý há tĩ gé. Jerusalém tá ke ag vỹ Jesus ki ge vën, Judeu ag, ký fóg ag vỹ ag vỹ mẽ ký Jesus kãme mẽ ja nĩgtĩ. Hã ký fóg ag vỹ Judeu ag tũ mãn ja nĩ, hã vỹ: Topẽ vỹ, he mũ. Ký tóg há nĩ ha, ag tỹ mẽ kar ký ag mý ãjag tũ vënh kãpãm ký, vënh kaja jé, ag jãnkamy ti.

²⁸ Isỹ tag han kãn ký, sỹ ag mý jãnkamy tag vin kar ký sóg cidade tỹ Roma tá nĩ sĩ han kar ký ga tỹ Espanha ra tĩg sór mũ ha. ²⁹ Ha mẽ, isỹ ãjag ki jun ken ký Cristo vỹ vỹ ãjag mý sér tĩnh mũ, ãg tỹ jagnẽ mré ti to vëmën ký, isỹ ãjag mý ti vỹ tón ký, ha vemnĩ. Ti vỹ sér to tóg ãg mý sér tĩnh mũ.

³⁰ Inh kanhkã', ãg Senhor tỹ Jesus Cristo ki ge ký ãjag tóg nýtĩ, ký ãjag tóg jagnẽ to há nýtĩ gé, Topẽ kuprĩg tugrĩn. Ký sóg ãjag mý tag to vỹ sór mũ gé, ha mẽ. Iso Topẽ mré vĩmnĩ, inh mré, to krónh ke tũg nĩ. ³¹ Judéia tá ag vỹ e nýtĩ, ù tỹ Jesus kato tẽ mũ ag, ký ag tóg inh kato tẽ sór mũ gé. Ký iso Topẽ mré vĩmnĩ, ti tỹ inh jy nĩgãn jé, Jerusalém tá ù tỹ Jesus ki ge ký nýtĩ ag tỹ inh mý vỹ há han jé gé, ti tỹ ag mý há tĩ jé, sỹ jãnkamy ãn tỹ ag jagãgtãn sór mũ tag ti.

³² Tá kãtĩg ký sóg jatun mý ãjag ki jun ke mũ. Ký tóg ãg kar mý sér tĩnh mũ, sỹ ãjag to pasanh tĩg ken ký, Topẽ tỹ isĩg ke tag to há nĩn ký. Ký ãjag tóg isar han ke mũ sir.

³³ Topẽ vỹ ãg krĩ kuprãg tĩ. Ký sóg ti mý to vỹ tĩ, ti tỹ ãjag krĩ kãnhvy han jé. Amém.

16

Paulo tỹ ùn e mĩ ãkrég tĩ

¹ Ājag mǝ sóg ěg mré ke fi tó sór mǝ, Febe fi. Cidade tǝ Cencreia tá fi tóg Jesus ki ge kǝ nǝtǝ fag ki rǝ tǝgtǝ. ² Fi tǝ kejĕn ājag ki jun kǝ fi mǝ: “ha kārā,” hemnǝ. Ājag mré fi tóg Jesus ki rā kǝ jĕ nǝ, kǝ fi mǝ nĕn tǝ fi mǝ tǝ ĕn ven kǝn nǝ. Ũ tǝ hĕn ri ke jagāgtǝn fi huri, inh ke gé.

³ Priscila fi mǝ sóg ěkrég tǝ, fi mén tǝ Áquila mǝ ke gé. Inh mré fag tóg rānrāj mág, Jesus Cristo rānrāj han kǝ. ⁴ Isugnĕn fag tóg kǝgter kren, inh jy nĕgǝn jĕ. Tag hā mǝ sóg ěkrég tǝ, kǝ sóg fag to há tǝvǝ nǝ. Kǝ fóg kar kāmǝ Jesus ki ge kǝ nǝtǝ ag vǝ tag tigrĕn fag to há nǝtĕnh ke mǝ gé, fag tǝ inh jy nĕgǝn kǝ. ⁵ Fag ĩn krĕm ũ ag tóg vĕnh mǝn tǝ gé, culto han jĕ. ĕn fag ki sóg ěkrég tǝ gé.

Iso há ũ vǝ nǝ gé, hā vǝ: Epĕneto, he mǝ. Ga tǝ Ásia tá ũ tǝ Jesus ki rā vén jan hā vĕ. Ti mǝ sóg ěkrég tǝ gé. ⁶ Kǝ Maria fi vǝ nǝ gé. Ājag mǝ fi rānrāj mág. Fi mǝ sóg ěkrég tǝ gé. ⁷ Kǝ sóg Adrōnico mǝ ěkrég tǝ gé, Júnias mǝ ke gé. Inh kanhkā ag vĕ. Inh mré ag tóg sigse kǝ nǝtǝ ja nĕgtǝ gé. Apóstolo ag kāmǝ ag tóg tǝ ũn mág nǝtǝ. Vāsǝ ag tóg Jesus ki ge jĕg, isǝ ti ki rā tǝg ki.

⁸ Ampliatio mǝ sóg ěkrég tǝ gé. Ti to inh há tǝvǝ nǝ, ěg Senhor tigrĕn. ⁹ Kǝ sóg Urbano mǝ ěkrég tǝ gé. Inh mré tóg Cristo rānrāj han tǝ. Kar kǝ iso há ũ vǝ nǝ gé, Estáquis ti. Ti ki sóg ěkrég tǝ gé. ¹⁰ Apeles mǝ sóg ěkrég tǝ gé. Cristo tovānh jāvānh ja ti nǝ. Aristóbulo mré ke fag mǝ sóg ěkrég tǝ gé. ¹¹ Kar kǝ inh kanhkā ũ vǝ tá jĕ gé, Herodiāo ti. Ti ki sóg ěkrég tǝ. Kǝ sóg Narciso mré ke fag mǝ ěkrég tǝ, ũ tǝ fag kāmǝ ěg Senhor ki ge kǝ nǝtǝ fag.

12 Kĩ sóg Trifena fi ki êkrég tĩ, Trifosa fi mĩ ke gé. Ëg Senhor mĩ fag rãnrãj mügtĩ. Kĩ sóg iso há tãvĩ ù fi mĩ êkrég tĩ gé, hã vỹ: Pérside, he mü. Ëg Senhor mĩ rãnrãj to fi tar tãvĩ nĩ. 13 Kĩ sóg Rufo mĩ êkrég tĩ. Topẽ ne ti kuprẽg', ti mỹnh fi ke gé'. Inh mỹ fi tóg tỹ inh mỹnh ri ke nĩ, ti mỹnh fi. 14 Kĩ sóg Asíncrito mĩ êkrég tĩ, Flegonte mĩ ke gé, Hermes mĩ ke gé, Pátrobas mĩ ke gé, Hermas mĩ ke gé, ag mré Topẽ vĩ mẽ jé vẽn h mãn tĩ ag mĩ ke gé. 15 Kĩ sóg Filólogo mĩ êkrég tĩ, Júlia fi mĩ ke gé, Nereu mĩ ke gé, ti ve fi mré, Olimpas mĩ ke gé, kỹ ag mré Jesus vĩ mẽ jé vẽn h mãn tĩ ag mĩ ke gé, Topẽ tũ kar ag mĩ.

16 Kĩ jagnẽ ki nhun ke ri ke han nĩ, Jesus mré ke kar ki, jagnẽ nĩgé kãgmĩ kỹ. Cristo ki ge kỹ nỹtĩ kar vỹ ãjag mĩ êkrég tĩ, ãmã kar ki ke ag.

Ón kỹ vẽn h vĩ há mẽ sór tũg nĩ

17 Nén ù tó sór sóg mü gé ver ãjag mỹ. Û ag tóg ãjag tỹ jagnẽ to jũ han sór mü. ãjag tỹ jagnẽ vĩ kafãn kónãn mü han sór ag tóg mü. Ag pi(jé) ãjag tỹ Topẽ vĩ mẽ ja ãn ri ke tó tĩ'. ãn ag vĩ mẽ sór tũg nĩ. 18 Ag pi(jé) ãg Senhor tỹ Cristo rãnrãj han sór tĩ'. Ag nug hã ki rĩr ag tóg tĩ'. Ag vỹ vỹ mẽ há tĩ, ón kỹ, kỹ ù tỹ hẽn ri ke ag tóg kri fi sór mü, ag vỹ kri, ag tỹ ag jykre kórég ki kagtĩg nỹtĩn kỹ, ù tỹ nén ù vẽn h mỹ to jykrén tũ ag. Inh mỹ tóg ag tỹ ù tỹ ge krĩn kónãn ha mẽ tĩ. Kỹ ag vỹ mẽ sór tũg nĩ.

19 ãjag tỹ Topẽ vỹ kri nĩm mü tag vỹ mẽ há tĩ. Vẽn h kar vỹ mẽ, kỹ tóg inh mỹ sér tĩ sir, ãjag to. Kỹ tóg ãjag tỹ vẽn h jykre há ki kanhrãn mág nỹtĩn há tĩ. ãjag tỹ vẽn h jykre pãno to jykrén tũ pẽ nỹtĩn kỹ tóg há tĩ gé.

20 Topě vỹ ěg krĩ kuprãg tĩ. Kãnhmar tóg ěg mỹ Satanás tỹ tũg' henh ke mũ gé, ha vemní, kỹ tóg ãjag vóg mãn ke tũ nĩ ha.

Ěg Senhor tỹ Jesus mỹ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag mỹ ã tỹ nén ù há ěn vin jé.

Paulo mré ke ag tỹ Roma ki ke fag mĩ ěkrég tĩ

21 Inh mré Jesus rãnrãj han mũ tỹ Timóteo vỹ ãjag mĩ ěkrég tĩ gé, Lúcio ti ke gé, Jasão ke gé, Sosípatro ke gé, inh kanhkã ag.

22 Û tỹ Paulo mỹ tag rán mũ vỹ tỹ inh nĩ, hã vỹ: Tércio, he mũ. Kỹ sóg ãjag mĩ ěkrég tĩ gé, ãjag tỹ inh mré ěg Senhor ki ge kỹ nỹtĩn kỹ.

23 Gaio vỹ ãjag mĩ ěkrég tĩ. Ti ãn krēm sóg jě, kỹ ěg tóg ti ãn krēm culto han tĩ. Erasto vỹ ãjag mĩ ěkrég tĩ gé, ù tỹ cidade jãnkamy ki rĩr tĩ ěn ti. Ěg régre tỹ Quarto vỹ ãjag mĩ ěkrég tĩ gé. 24 Ěg Senhor tỹ Jesus Cristo mỹ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag kar tar han jé. Amém.

Topě mỹ ěg vĩ há han ke

25 Ha mẽ, ěg jé Topě mỹ vĩ há han. Ěg tar han ki kanhró tóg nĩ, ěg tỹ ti ki rã kar krónh ke tũ nĩn jé. Sỹ ãjag mỹ Topě vĩ sér tó mũn hã vě, Jesus Cristo kãmén kỹ. Vãsỹ ěg tóg mẽ ja tũ nĩ, ti vĩ sér tag ti. Ěg tỹ vãhã mẽ vě, Topě tỹ ěg mỹ to věnh jykre nĩm kỹ. Prỹg tỹ hěn ri ke ki ag tóg mẽ ja tũ nỹtĩ, ěg jo ke ag.

26 Ûri hã ěg tóg mẽg mũ. Vãsỹ Topě vĩ rán tĩ ag vỹ ěg tỹ ùri mẽg mũ tag tó ja nĩgtĩ. Kỹ Topě tóg tag to: “povo kar mỹ kãmén nĩ, fóg ag mỹ, kanhgág ag mỹ, Judeu ag mré hã,” he ja nĩ, ěg tỹ mẽ kãn jé, ti ki ge jé, ti vĩ kri fi jé, ti tỹ tỹ ěg Senhor kar jě jé. Ā tỹ nén kar han tũg ki tóg nĩ nĩ, Topě ti, ù tỹ ti han ja tũ (hã) ra. Kỹ tóg tũ' henh ke tũ nĩ gé. Gen kỹ tóg nĩ nĩ.

²⁷ Ti hã ne ã pir mỹ nén ã kar ki kanhró nĩ', Topẽ ti. Jesus Cristo hã tóg ãg mỹ Topẽ ven ke mũ. Kĩ ãg tóg ti hã mỹ vĩ há han sór mũ, Topẽ hã mỹ, kĩ tóg krỹg henh ke tũ nĩ, ãg tỹ ti mỹ vĩ há han mũ ti. Amém.

Topẽ vĩ rá **New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc